

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A FINANCÍ

Studijní program: 6208 R Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Diplomová práce

Analýza kapitálových výdajů obcí v Jihočeském kraji

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Milan Jílek, Ph. D.

Vypracovala:

Bc. Petra Zemanová

2006

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „ Analýza kapitálových výdajů obcí v Jihočeském kraji“ jsem vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a použitých informačních zdrojů, které uvádím v přehledu.

České Budějovice, 21. dubna 2006

.....

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu diplomové práce Ing. Milanu Jílkovi, Ph. D. za cenné rady a podnětné připomínky, které mi pomohly při zpracování daného tématu.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zemědělská fakulta

Katedra: účetnictví a financí

Akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: Bc. Petra ZEMANOVÁ

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Název tématu: Analýza kapitálových výdajů obcí v Jihočeském kraji
The Analysis of Municipal Capital Expenditure in South Bohemia Region

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :
(v zásadách pro vypracování uveďte cíl práce a metodický postup)

Cíl práce: Analyzovat kapitálové výdaje obcí v Jihočeském kraji z hlediska jejich potřeby, odvětvové skladby a zdrojů financování. Empirická analýza.

Postup zpracování:

- a) Rešerše literatury
- b) Význam kapitálových výdajů obcí (KVO) v obecních rozpočtech.
- c) Odvětvová skladba KVO.
- d) Odhad celkové potřeby KVO.
- e) Zdroje financování KVO, včetně využití zdrojů z fondů EU.
- f) Souvislost KVO se zadlužeností obcí.

Analýza bude vycházet zejména ze souhrnných dat publikovaných MFČR, dat z jednotlivých obcí dle databáze ARIS a z údajů získaných v jednotlivých obcích. Předpokládá se práce s výběrovým vzorkem obcí.

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: 60 – 70 stran

Seznam odborné literatury:

1. PEKOVÁ, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2003. 376 s. ISBN 80-7261-086-4
2. TESAŘ, L.: Zadluženost obcí a krajů. *Veřejná správa*, 2003, vol. XIV, (č. 18), s. I-VIII (příloha).
3. Vývoj finanční situace obcí a měst. *Obec a finance*, 2004, vol. IX, (č. 5), s. 18-19. ISSN 1211-4189

Vedoucí diplomové práce: Ing. Milan Jílek, Ph.D.

Konzultant:

Datum zadání diplomové práce: únor 2005

Termín odevzdání diplomové práce: 30. 4. 2006

L.S.

prof. Ing. František Střeleček, CSc.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
Děkanka

V Českých Budějovicích dne 27. února 2005

Abstract

The objective of the thesis is to analyze capital expenditures of South-Bohemian municipalities from the standpoint of their needs, sector structure and the resources of financing. The thesis was based on the statistical data from the Ministry of finance and from own questionnaire survey. While the small municipalities invest money in building and reconstruction of the rudimentary infrastructure (the water piping, the installation of gas, the sewage system, the road network, etc.), big municipalities invest in the housing development, the repair work and regulation of the road network, enterprise zones and sewerages plants and also in taking care of the public greenery and the environment. The municipalities are not able to fund the investments from their own resources and investment grants from the government. Therefore, they have to take an advantage of the debt financing. Current indebtedness does not represent high volume and proportion related to the budget volumes of the municipalities.

Keywords

local government finance, capital expenditure, municipal debt

OBSAH

I. ÚVOD	1
II. LITERÁRNÍ PŘEHLED	9
1. VÝZNAM KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ V OBECNÍCH ROZPOČTECH	9
1. 1. VÝDAJE OBCÍ	9
1. 2. VYBAVENOST OBCÍ	12
1. 3. PROBLEMATIKA MALÝCH OBCÍ	13
1. 3. 1. Historický vývoj	13
1. 3. 2. Slučování obcí	15
1. 3. 3. Spolupráce obcí	16
1. 4. ODHAD CELKOVÉ POTŘEBY KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ OBCÍ	17
2. ZDROJE FINANCOVÁNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	20
2. 1. PŘEBYTEK BĚŽNÉHO ROZPOČTU	20
2. 2. KAPITÁLOVÉ DOTACE	20
2. 3. NÁVRATNÉ ZDROJE	22
2. 3. 1. Úvěry	23
2. 3. 1. 1. Střednědobý úvěr	24
2. 3. 1. 2. Dlouhodobý úvěr	24
2. 3. 1. 3. Ručení	25
2. 3. 2. Emise komunálních cenných papírů	25
2. 3. 3. Komunální leasing	27
2. 3. 4. Model PPP - Public Private Partnership	28
2. 4. ZDROJE Z FONDŮ EVROPSKÉ UNIE	29
3. SOUVISLOST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ SE ZADLUŽENOSTÍ OBCÍ	32
3. 1. ZADLUŽENOST OBCÍ PODLE VELIKOSTNÍCH KATEGORIÍ	34
3. 2. PREDIKCE ZADLUŽENOSTI	36
3. 3. REGULACE ZADLUŽENOSTI	37
3. 3. 1. Důsledky překročení ukazatele	38
III. METODIKA	39

1. PRVNÍ VELIKOSTNÍ SKUPINA OBCÍ	41
1. 1. ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ ÚDAJE :	41
1. 2. DYNAMIKA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	42
1. 3. ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	42
1. 4. ODHAD CELKOVÉ POTŘEBY KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	43
1. 5. ZDROJE FINANCOVÁNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ MĚSTA	43
1. 6. SOUVISLOST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ SE ZADLUŽENOSTÍ MĚSTA	44
2. DRUHÁ VELIKOSTNÍ SKUPINA OBCÍ	45
2. 1. PRŮMĚRNÉ ÚDAJE VELIKOSTNÍ SKUPINY :	45
2. 2. DYNAMIKA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	46
2. 3. ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	46
2. 4. ODHAD CELKOVÉ POTŘEBY KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	47
2. 5. ZDROJE FINANCOVÁNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ OBCÍ	48
2. 6. SOUVISLOST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ SE ZADLUŽENOSTÍ MĚSTA	49
3. TŘETÍ VELIKOSTNÍ SKUPINA OBCÍ	50
3. 1. PRŮMĚRNÉ STATISTICKÉ ÚDAJE SKUPINY OBCÍ	50
3. 2. DYNAMIKA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	51
3. 3. ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	51
3. 4. ODHAD CELKOVÉ POTŘEBY KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	52
3. 5. ZDROJE FINANCOVÁNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ OBCÍ	53
3. 6. SOUVISLOST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ SE ZADLUŽENOSTÍ MĚSTA	54
4. ČTVRTÁ VELIKOSTNÍ SKUPINA OBCÍ	55
4. 1. PRŮMĚRNÉ STATISTICKÉ ÚDAJE SKUPINY OBCÍ	55
4. 2. DYNAMIKA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	56
4. 3. ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	56
4. 4. ODHAD CELKOVÉ POTŘEBY KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	57
4. 5. ZDROJE FINANCOVÁNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ OBCÍ	58
4. 6. SOUVISLOST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ SE ZADLUŽENOSTÍ MĚSTA	59
5. PÁTÁ VELIKOSTNÍ SKUPINA OBCÍ	60
5. 1. PRŮMĚRNÉ STATISTICKÉ ÚDAJE SKUPINY OBCÍ	60
5. 2. DYNAMIKA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	61
5. 3. ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	61
5. 4. ODHAD CELKOVÉ POTŘEBY KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	62
5. 5. ZDROJE FINANCOVÁNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ OBCÍ	63
5. 6. SOUVISLOST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ SE ZADLUŽENOSTÍ OBCÍ	64

6. ŠESTÁ VELIKOSTNÍ SKUPINA OBCÍ	65
6. 1. PRŮMĚRNÉ STATISTICKÉ ÚDAJE SKUPINY OBCÍ	65
6. 2. DYNAMIKA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	66
6. 3. ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	66
6. 4. ODHAD CELKOVÉ POTŘEBY KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ	68
6. 5. ZDROJE FINANCOVÁNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ OBCÍ	68
6. 6. SOUVISLOST KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ SE ZADLUŽENOSTÍ MĚSTA	69
7. SYNTÉZA DÍLČÍCH VÝSLEDKŮ	70
V. ZÁVĚR	72

SEZNAM TABULEK

SEZNAM GRAFŮ

SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

PŘÍLOHY

I. Úvod

Na počátku devadesátých let se projevila snaha o decentralizaci rozhodování ve veřejném sektoru, což vedlo k posílení odpovědnosti, ale i pravomocí municipalit. S tím souvisí rovněž posílení rozpočtů obcí a volnost v rozhodování o tom, jak s prostředky naložit. V minulých letech probíhající reforma veřejné správy s sebou nesla řadu problémů. Především se jednalo o nedořešený způsob a strukturu financování úkolů, které stát obcím postupně svěřoval, ať už v samostatné, zejména však v přenesené působnosti při výkonu veřejné správy. V současnosti byla přijata nová metodika, která se snaží tyto problémy odstranit. Řešení zanedbanosti infrastruktury našich měst a obcí a jejich modernizace vyžaduje nemalé prostředky. Je tedy zřejmé, že na financování investičních akcí musí mnohé obce hledat jiné zdroje. Často přistupují k využití některé z forem návratných finančních zdrojů, které představují nejen získání disponibilních finančních prostředků, ale také závazek do budoucna tyto peněžní prostředky splatit včetně stanovených úroků.

Municipality musí rovněž při svém finančním rozhodování vzít v úvahu všechny výhody, nevýhody a specifika, která s sebou návratné zdroje financování přinášejí. Chybou by ovšem bylo chápat zadlužování obcí jako jev, který se vyskytuje pouze v posledních několika letech. Obce využívaly cizí finanční prostředky i v minulosti, pouze diskuze na toto téma se nerozvíjela tolik jako nyní. Je nutné si uvědomit, že k nárůstu zadluženosti bude docházet i v budoucnosti, neboť obce mají naplánovanou celou řadu investičních akcí, které chtějí nebo budou muset v dohledné době realizovat. Zadluženost komunálních rozpočtů v budoucnosti rovněž ovlivní účast obcí při spolufinancování projektů dotovaných z fondů Evropské unie.

Cílem diplomové práce je provést analýzu kapitálových výdajů obcí v Jihočeském kraji z hlediska jejich potřeby, odvětvové skladby a zdrojů financování.

II. Literární přehled

1. Význam kapitálových výdajů v obecních rozpočtech

Hospodaření a rozpočtové principy obcí upravuje zákon 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (ZRPÚR), zákon 128/2000 Sb., o obcích (obecních zřízeních) a zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (rozpočtové určení daní). Jedním z hlavních předpokladů činnosti municipalit je zajištění rozpočtových příjmů, které jsou upraveny v § 7 ZRPÚR. Výdaje obecních rozpočtů pak upravuje § 9 ZRPÚR. Rozpočet stejně tak jako závěrečný účet, který je sestavován na konci roku, schvaluje zastupitelstvo obce (BORKOVEC, 2002). Zákon 240/2004 Sb. ukládá obcím povinnost nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok auditorem, obce do 5 000 obyvatel mohou o přezkoumání požádat krajský úřad (VEDRAL, 2005).

1. 1. Výdaje obcí

Výdaje obecního rozpočtu se dle ekonomického hlediska rozčleňují na kapitálové a běžné výdaje.

Z běžných výdajů se financují běžné (provozní) potřeby v rozpočtovém roce, například platy zaměstnanců včetně povinného pojistného placeného zaměstnavatelem, nákupy materiálu, zboží, vody, paliv, energií, služeb apod., neinvestiční transfery neziskovým organizacím, obyvatelstvu, podnikatelským subjektům apod.

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých investičních potřeb, které přesahují jedno rozpočtové období. Jde zejména o výdaje na ekonomickou a sociální infrastrukturu, zvláště pro obecní organizace zabezpečující veřejné statky a služby, ale může jít

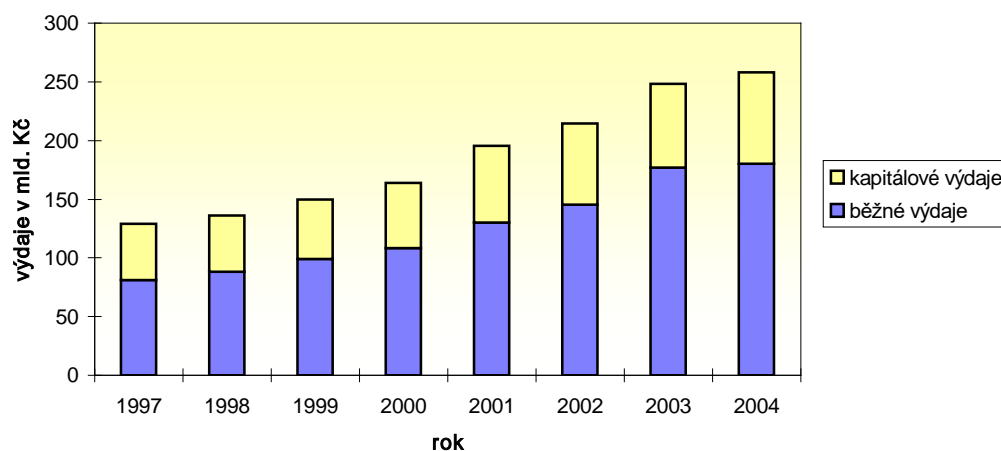
i o investiční transfery podnikatelským subjektům. Zahrnují se sem¹ však také nákupy akcií a majetkových podílů (REKTOŘÍK, ŠELEŠOVSKÝ, 2002).

Tabulka 1: Přehled výdajů obcí (mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004
I. Běžné výdaje	177 001	180 361
- Platy zaměstnanců	18 878	19 460
- Nákup paliv, energie, služeb	39 790	40 269
- Dopravní obslužnost	1 409	1 388
- Neinv. transf. organizacím	60 187	62 784
- Neinv. transf. obyvatelstvu	15 417	15 229
II. Kapitálové výdaje	71 543	77 893
Výdaje celkem	248 543	258 254
Saldo příjmů a výdajů	-4 576	-9 780

Zdroj: Obec & Finance, 2005

Graf 1: Struktura výdajů obecních rozpočtů (v mld. Kč)

Zdroj: Jak řídit kraj, město a obec, 2002

Obecně lze říci, že výdaje každé jednotlivé obce jsou specifické a navzájem se odlišují, přesto je možné sledovat určité základní charakteristické rysy. Pokud jde o celkovou výši výdajů, jsou rozhodující běžné výdaje, které představují cca. 70%. Kapitálové výdaje se

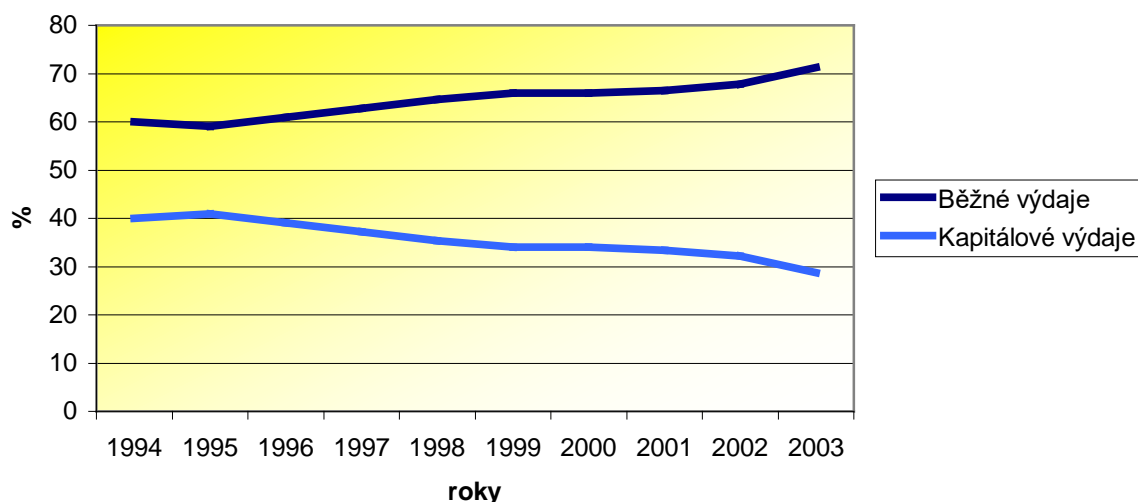
¹ Podnikatelské činnosti obce se sledují účetně mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Jejich hospodářské výsledky se promítají do rozpočtu vždy nejpozději ke konci kalendářního roku, tak aby byly součástí závěrečného účtu.

podílejí cca. 30% a je patrné, že dochází k mírnému poklesu jejich podílu na celkových výdajích obcí (TESAŘ, 2001).

Zvyšující se podíl běžných výdajů je důsledkem nejen nárůstu cenové hladiny, ale bezesporu je také ovlivněn rozsahem úkolů, které stát prostřednictvím zákonů obcím postupně svěřuje, ať již v samostatné, zejména však přenesené působnosti při výkonu veřejné správy.

Nárůst běžných výdajů vede ke snižování podílu kapitálových výdajů, což se navenek projevuje nedostatkem finančních zdrojů pro obnovu a rozvoj infrastruktury a bude se postupně odrážet v dalším růstu jejich zadluženosti (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2004).

Graf 2: Vývoj kapitálových a běžných výdajů v letech 1994 až 2003

Zdroj: Obec & Finance, 2004

Vývoj kapitálových výdajů však závisí na celé řadě faktorů. Velmi důležitý je vztah mezi potřebami investic a možností jejich efektivního využití. Území České republiky je z pohledu obecního hospodářství v tomto ohledu velmi nerovnoměrné. Vybavenost obcí je na různé úrovni a rozdíly jsou často velké. Struktura kapitálových výdajů se za poslední roky výrazně mění s velikostí obce (TESAŘ, 2001).

1. 2. Vybavenost obcí

Úroveň vybavenosti obcí je v České republice značně nevyrovnaná, a proto je obava o další vývoj v oblasti veřejných služeb zcela oprávněná. Oblastí poskytování veřejných služeb je velké množství. Je nutné vybrat pouze základní okruhy a z velkého množství ukazatelů vytvořit jen nejzákladnější přehled. Kolik obcí v České republice má na svém území vybraná zařízení jako např. poštu, policii, kanalizaci, vodovod, plynovod, zdravotnické zařízení, kulturní zařízení nebo školu? Vybavenost je patrná z uvedené tabulky. Obce jsou ze sledovaných údajů nejlépe vybavené vodovody, kulturními zařízeními, poštou, plynovody a zdravotnickými zařízeními.

Tabulka 2: Vybavenost obcí ČR vybranými zařízeními

Zařízení	% obcí majících dané zařízení
Zdravotnické zařízení	36
Kulturní zařízení	52
Škola vyjma malotřídky	22
Pošta	44
Policie	13
Kanalizace	28
Vodovod	80
Plynovod	42

Zdroj: Obec & finance, 2002

Jak velká je tedy v České republice obec, která má vše ze sledovaných údajů? Výsledek je patrný z další tabulky. Je to pouze hrubá orientace, ale nejhůře je na tom kanalizace. Obce mají 100% vybavenost kanalizací teprve od 50 000 obyvatel výše, kulturními zařízeními jsou stoprocentně vybavena města od 30 000 obyvatel atp.

Tabulka 3: Od jaké velikosti je 100% vybavenost obcí vybranými zařízeními

Zařízení	Počet obyvatel
Zdravotnické zařízení	10 000
Kulturní zařízení	30 000
Škola	10 000
Pošta	10 000
Policie	20 000
Kanalizace	50 000
Vodovod	10 000
Plynovod	20 000

Zdroj: Obec & finance, 2002

Sama přítomnost uvedených zařízení není důkazem rozsahu poskytované služby a vůbec nic nevypovídá o její kvalitě. Jde o údaje pouze orientační. Potvrzuje se však, že na území velkých obcí se nachází větší spektrum vybavenosti k poskytování veřejných služeb, na druhou stranu - nejmenší obce zase nejlépe znají potřeby svých občanů (TESAŘ, 2002).

1. 3. Problematika malých obcí

1. 3. 1. Historický vývoj

Pro ČR je charakteristická rozdrobená sídelní soustava daná historickým vývojem. Od roku 1961, kdy bylo registrováno na území ČR 8 726 obcí, se jejich počet trvale administrativně snižoval a probíhalo vytváření střediskové sídelní soustavy. V roce 1990 bylo v České republice 4 100 obcí, poté nastal prudký obrat. Mnoho menších vesnic, jejichž obyvatelům se nelíbilo sloučení do střediskových obcí, se opět osamostatnilo. Legislativa postupně přestala tento vývoj preferovat. Po poslední novelizaci zákona o obcích, je mj. možné oddělení obce na základě místního referenda vždy jen k 1. lednu, musí být dodržen zákonem podrobně stanovený postup, nová obec musí mít samostatný katastr, minimálně 1 000 obyvatel a stejné podmínky musí splňovat část obce zbývající po oddělení.

V současné době se celkový počet obcí ustálil a pohybuje se kolem čísla 6 250, s průměrným počtem obyvatel 1 632. Ve srovnání s většinou ostatních evropských zemí je ČR na posledním místě pokud jde o podíl obcí s méně než 1 000 obyvatel a také ve vztahu k průměrné rozloze obcí. Všeobecně se uznává, že ve srovnání s evropskými zeměmi je velikostní struktura obcí v České republice výjimečná. Vzniká však otázka, zda české zvláštnosti jsou takového druhu, že opodstatňují výjimečné řešení.

Otázka velikosti jednotek místní samosprávy má totiž řadu důležitých praktických dopadů. Podoba územní struktury do značné míry určuje charakter celého systému správy země, způsob rozdělování finančních prostředků, směřování investic a rozhoduje o podstatě kontaktů mezi centrální vládou a samosprávami. Často se uvádí, že malé obce nemohou

kvalitně vykonávat správu, zabezpečovat služby, efektivně investovat do infrastruktury a zpomalují proces decentralizace (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2004).

Tabulka 4: Průměrná velikost samospráv ve vybraných zemích Evropy

Země	% obcí pod 1000 obyvatel	Průměrný počet obyvatel v obci	Průměrná rozloha obce (km ²)
Anglie	0	123 000	533
Litva	0	66 000	1 166
Bulharsko	0	35 000	432
Švédsko	0	29 500	1 595
Dánsko	0	18 000	150
Polsko	0	16 000	130
Holandsko	0,2	20 500	60
Rumunsko	2	7 600	81
Slovinsko	3	10 300	106
Chorvatsko	3	8 800	104
Norsko	4	9 000	710
Finsko	5	10 500	730
Estonsko	9	5 700	178
Itálie	24	6 500	38
Lotyšsko	32	4 300	115
Maďarsko	54	3 300	32
Španělsko	61	5 000	60
Slovensko	68	1 900	17
Francie	77	1 300	15
Česko	80	1 700	13

Zdroj: Obec & Finance, 2004

V celé Evropě existují odborníci, kteří na jedné straně podporují argumenty ve prospěch sdružování, je však také na druhé straně řada zastánců opačného názoru. Rozličná politická, sociální a ekonomická hlediska bude potřebné pečlivě zvažovat, mělo by se však postupovat racionálně, na základě faktů a bez emocí (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2004).

Přesto praxe ukazuje, že i malé obce jsou schopny se rozvíjet. Výsledky šetření na vybraném vzorku obcí, které provedla sociologická laboratoř, prokázaly, že v letech 1998 až 2003 byla u ¾ obcí s počtem obyvatel do dvou tisíc provedena alespoň jedna investiční akce nad 0,5 miliónů korun. I v kategorii menších obcí (do 200 obyvatel) se proinvestovaly v průměru prostředky ve výši 3 miliónů korun. Nejčastěji se tyto akce týkaly technické infrastruktury – tedy plynofikace, rekonstrukce místních komunikací či vodovodů a kanalizace. V uvedených letech získalo 60% obcí také nějakou dotaci

na jednotlivé investiční akce. Nejčastěji se jednalo o dotace z ministerstev pro místní rozvoj (Program obnovy venkova), životního prostředí (programy Státního fondu životního prostředí), zemědělství (z programu SAPARD). Tyto peníze byly využívány na podporu bydlení, výstavbu cyklostezek, úpravu veřejných prostranství a ostatních komunikací a chodníků, na vybudování infrastruktury, rekonstrukce veřejných budov a kulturních památek (MAŘÍKOVÁ, 2005)

1. 3. 2. Slučování obcí

V České republice je nyní 5 391 obcí s počtem obyvatel do 1 500 (tedy 86% z celkového počtu obcí 6 244²), přičemž v nich žije kolem 23% celkové populace (RYŠAVÝ, 2005).

Jsou to právě malé obce, ve kterých se postupem let kumuluje velká potřeba investování do základní vybavenosti a zároveň jsou zde velmi omezené možnosti realizace takovýchto potřeb. Tyto obce jsou nuceny přijímat často rizikové úvěry, aby zabezpečily nutné investiční potřeby na svém území (TESAŘ, 2001).

V této souvislosti je velmi aktuální otázka slučování obcí. Je pravda, že striktní porovnání výhod a nevýhod malých obcí je velmi těžké. V řadě zemí byly provedeny alespoň částečné propočty a srovnání. Potvrdilo se například, že u malých obcí jsou náklady na jejich administrativu, v poměru k celkovým výdajům obce, mnohem vyšší než v případě obcí velkých. Nezpochybnitelný je i fakt, že malé obce nemohou být vybaveny dostatečným množstvím kvalifikovaných odborníků. A z logiky věci vyplývá i to, že pro malé obce je nákladné poskytovat v plném rozsahu veřejné služby a zajišťovat nezbytnou administrativu. V této rovině se však lze pohybovat jen v rámci odhadů vzhledem k absenci příslušných propočtů (KAMENÍČKOVÁ, 2003).

V ČR je obtížné přesvědčit obce ke slučování, jestliže teprve několik let mají postavení samosprávných celků. Politické důvody proti slučování obcí potlačí ekonomické důvody pro slučování. Proto schůdnější cestou je spolupráce obcí (PEKOVÁ, PILNÝ, 2002).

---

² Údaj roku 2004

1. 3. 3. Spolupráce obcí

Slučování obcí lze nahradit jejich spoluprací. Obce mohou buď na základě zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) zakládat dobrovolné svazky obcí, nebo zájmová sdružení podle občanského a obchodního zákoníku. Společné využívání majetku a zajišťování lokálních veřejných statků vede k efektu úspor z rozsahu. Fixní náklady se rozloží a zároveň jsou daná zařízení lépe využita. Nejčastěji se to děje při realizaci výstavby vodovodů, čistíren odpadních vod, ale není důvod proč to nerozšířit i na jiné typy investic. Zejména z hlediska využití mezinárodních finančních zdrojů je to nutností. Limitujícím faktorem je pochopitelně geografická poloha, neboť čím jsou od sebe obce vzdálenější, tím obtížněji nalézají vhodné akce, které by se daly zabezpečit ze společných prostředků (REKTOŘÍK, ŠELEŠOVSKÝ, 2002).

Zejména menší obce vstupují do svazků, jichž podle šetření Ústavu územního rozvoje Brno existuje už 474. Správní území členských obcí zahrnuje zhruba dvě třetiny území republiky, přičemž průměrný počet obyvatel každého svazku je 13,3 tisíce.

Spolupráce obcí mívá v současnosti pouze jednostranné zaměření, bezprostředně jim nepřináší žádnou finanční podporu a nevytváří ani žádný předpoklad pro posílení efektivity místní samosprávy. Spolupráci obcí nepřispívá ani nekomplexní a roztříštěná právní úprava. Přitom evropské trendy jasně upřednostňují optimalizaci výkonu veřejné správy pro větší územní celky, jejichž samosprávám se otevírá nový prostor pro rozvoj a zvýšení konkurenceschopnosti svěřeného území.

Východiskem by mohlo být společenství obcí, jakožto nová forma meziobecní spolupráce, která by měla být zahrnuta v novele zákona o obcích připravované Ministerstvem vnitra. Společenství obcí by stálo na třech základních, jasně vymezených pilířích:

- předmětu spolupráce;
- motivaci pro spolupráci;
- podmínkách existence a organizace.

Společenství obcí by mělo zejména umožnit spolupráci obcí tam, kde formy pouhého dobrovolného svazku obcí již přestávají vyhovovat. V rámci samosprávné působnosti by tak předmětem spolupráce obcí ve Společenství obcí povinně byl například program hospodářského a sociálního rozvoje, naopak k volitelným povinnostem by patřilo třeba řešení dopravní obslužnosti, školství, vodního a odpadového hospodářství, účetnictví, sociálních a zdravotnických služeb apod. Povinně by si každá obec ze zákona musela ponechat takové pravomoci, jako je volba starosty, místostarosty a dalších členů rady obce a jejich odvolání z funkce, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu, schvalování územního plánu, vydávání obecně závazných vyhlášek, rozhodování o vyhlášení místního referenda atd.

Stanovená delegace výkonu přenesené působnosti na Společenství obcí by měla povahu veřejnoprávní smlouvy, kdy by obce svým vstupem do společenství na ně automaticky převedly určený výkon přenesené působnosti, čímž by od členských obcí mohl požadovat příslušně úměrnou částku z příspěvku na výkon státní správy. Tento model financování by měl být nastaven pro optimální územní celek s 15 až 20 tisíci obyvateli, neboť je schopen vykonávat svěřené činnosti mnohem racionálněji a bez vážných ekonomických a sociálních dopadů než jednotlivé malé obce (RYŠAVÝ, 2005).

1. 4. Odhad celkové potřeby kapitálových výdajů obcí

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 250/2000 Sb. právně upravuje mimo jiné i tvorbu rozpočtů územních samosprávných celků. Tato rozpočtová pravidla zaznamenala řadu změn, jednou z nejvýznamnějších je § 3 definující rozpočtový výhled. V oblasti hospodaření s rozpočtovými prostředky se na municipální úrovni objevuje nový prvek – střednědobý plán. Legislativně je tak poprvé zakotven rozpočtový výhled jako součást rozpočtového procesu a stává se důležitým nástrojem hospodaření územních samosprávných celků.

Zákon vymezuje rozpočtový výhled jako pomocný nástroj územního samosprávného celku, sloužící pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodaření. Takto definovaný rozpočtový výhled se sestavuje zpravidla na dobu dvou až pěti let. Novela zákona (č. 557/2004 Sb.) ukládá územním samosprávným celkům sestavovat rozpočtový

výhled jako povinný dokument. Rozpočtový výhled je novinkou v činnosti samosprávných orgánů, pro niž dosud chybí návod na sestavování. Aby rozpočtový výhled byl co nejpřesnější, je vhodné postupovat podle následujících kroků:

- 1.) Vytvořit rozpočtový výhled běžných, respektive opakujících se položek na základě:
  - analýzy hospodaření municipality za uplynulé dva až tři roky;
  - rozdělení analyzovaných dat na běžné a kapitálové příjmy a výdaje, běžné položky je pak vhodné dále členit na pravidelně se opakující a náhodné;
  - přiřazení hodnot do rozpočtového výhledu na základě střednědobého výhledu státu (například sdílených daní);
  - z analýzy běžných příjmů a výdajů lze vysledovat určité závislosti, na jejichž základě lze jednotlivým položkám přiřadit dle vývoje koeficienty pro jednotlivá léta.

- 2.) Dále se pak doporučuje do rozpočtového výhledu začlenit kapitálové a náhodné položky:
  - odhad plnění nahodilých položek v budoucnosti (například splátky vypůjčených prostředků od obyvatel, přijaté dary, programové vybavení, věcné dary, neinvestiční půjčky obyvatelstvu apod.);
  - pokud má územní samosprávný celek zpracován plán investic například na základě územního plánu nebo programu rozvoje, mohou být tyto představy do rozpočtového výhledu rovněž zahrnuty;
  - zahrnutí dluhové služby podle uzavřených úvěrových smluv.

Přínosem takto sestaveného rozpočtového výhledu je snadná a rychlá orientace zastupitelů při rozhodování o investičních záměrech, v přehledu o zadluženosti územních samosprávných celků a případné regulaci dluhu. Dále umožňuje snadnou přípravu podkladů pro bankovní sektor při žádosti o úvěr a pro instituce, u kterých žádá územní samosprávný celek o dotace. Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu (při odpovídající podrobnosti může tvořit až 80% základu rozpočtu). Rozpočtový výhled přispívá velkou měrou i k pozitivnímu rozhodování o využití finančních zdrojů za podmínky úspěšného hospodaření.

Aby rozpočtový výhled neztratil svůj význam, je nezbytné jej neustále monitorovat a následně aktualizovat – nejméně jednou ročně, nejlépe souběžně s vyhodnocením ročního rozpočtu. Zákon vyžaduje, aby výhled byl sestavován na dvou až pětileté období následující po roce, na který se připravuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled, včetně následných úprav, by mělo schvalovat zastupitelstvo obce.

V průběhu let dochází ke změnám investičních akcí, proto je nezbytné dokument každoročně aktualizovat. Nejvýhodnější je pracovat se dvěma variantami: bez investičních akcí, kde lze sledovat volné finanční prostředky, a s investicemi (jako modelové řešení různých aktuálních možností) (OBROVSKÝ, 2005).

2. Zdroje financování kapitálových výdajů

Obce mohou financovat své investiční akce z vlastních zdrojů, přijatých kapitálových dotací či z návratných finančních zdrojů, které jsou však spojeny s úrokovým zatížením.

2. 1. Přebytek běžného rozpočtu

Z porovnání údajů běžného a kapitálového hospodaření obcí v minulosti je patrné, že přebytky běžného rozpočtu zdaleka nestačí ke krytí deficitu kapitálového rozpočtu. Pro zajištění potřebných investičních akcí jsou obce často nuceny využívat návratných zdrojů.

Tabulka 5: Přehled běžného a kapitálového hospodaření obcí (mil. Kč)

	2002	2003	2004
Běžný rozpočet	33 814	34 646	37 428
Příjmy	179 203	211 647	217 789
Výdaje	145 389	177 001	180365
Kapitálový rozpočet	- 39 229	- 39 222	- 47 208
Příjmy	29 001	32 321	30 685
Výdaje	68 230	71 543	77 893
Saldo	- 5 415	- 4 576	- 9 780

Zdroj: Obec & Finance, 2004 a 2005

2. 2. Kapitálové dotace

Kapitálové výdaje obcí mohou být financovány také ze specifických dotací, které jsou poskytnuty na financování konkrétní investiční akce. Poskytnutí účelové dotace je vázáno na splnění podmínek použití, nesprávně použitá dotace, popřípadě nevyužitá část dotace se zpravidla vrací do státního rozpočtu resp. do státního fondu. Poskytnutí kapitálové dotace zpravidla bývá podmíněno participací vlastních zdrojů municipality na pořízení investice.

Obce mohou získat ze státního rozpočtu a ze státní fondů tyto kapitálové dotace:

- a) Dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa, které zájemcům z řad obcí uvolňují na základě předem stanovených podmínek. Jedná se převážně o dotace na pozemkové úpravy.

- b) Individuálně dotované stavby, systémové a ostatní dotace. Tyto dotace jsou určeny především na výstavbu a technickou obnovu školských zařízení zřizovaných obcemi.
- c) Investiční dotace z rozpočtu kapitol ústředních orgánů státní správy. Z těchto prostředků se realizují významné programy, které nemalou měrou přispívají k rozvoji municipální infrastruktury. Jedná se především o rozsáhlý program politiky bydlení, výstavby a technické obnovy vodovodů a úpraven vod, kanalizací a čističek odpadních vod apod. Na řadu dotačních titulů se vypisuje soutěž s příslušnými kritérii.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR tímto způsobem přiděluje dotace obcím v rámci Programu obnovy venkova, které je součástí regionální politiky státu. Program je zaměřen na vlastní stavební obnovu vesnice a péči o krajinu. Ministerstvo pro místní rozvoj dále vypisuje Program podpory oprav bytového fondu, Program podpory regenerace panelových sídlišť a Program podpory výstavby domů s pečovatelskou službou. V rámci těchto programů jsou využívány prostředky Státního fondu rozvoje bydlení, které jsou používány k poskytování úvěrů nebo i dotací určených ke krytí části nákladů spojených s opravami.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR realizuje prostřednictvím České energetické agentury programy na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie. Řada vyhlášených projektů je vhodná i pro obce, jedná se zejména o oblast provozování bytových domů nebo o veřejné budovy v oblasti školství, zdravotnictví a občanské vybavenosti ve vlastnictví obcí.

Ministerstvo kultury vypisuje mimo jiné Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR směřuje prostředky v oblasti investic na pořízení a technickou obnovu dlouhodobého hmotného majetku ústavů sociální péče.

Ministerstvo zemědělství ČR poskytuje finanční prostředky obcím a svazkům obcí na program Výstavba a technická obnova vodovodů a úpraven vod.

d) Dotace ze státních fondů.

Státní fond životního prostředí vyhlašuje každoročně kritéria a programy, na které přijímá žádosti o poskytnutí dotací či návratné finanční výpomoci. Programy se vztahují na oblast ochrany vod a ovzduší, ochranu přírody, půdy a využívání přírodních zdrojů, nakládání s odpady, na technologie, výrobky a alternativní zdroje energie apod. Řada programů je určena pro malé obce. Státní fond dopravní infrastruktury poskytuje obcím prostředky na výstavbu a obnovu silniční sítě, Státní fond kinematografie se zaměřuje na technický rozvoj a modernizaci kin v obcích. Od roku 1999 existuje také systém podpory rozvoje průmyslových zón. Obce podávají žádosti na CzechInvest a podpora je poskytována ve formě nenávratné finanční výpomoci na vybudování technické infrastruktury a převodem pozemků ve správě Pozemkového fondu do vlastnictví obce (REKTOŘÍK, ŠELEŠOVSKÝ, 2003).

2. 3. Návratné zdroje

Obce se často dostávají do situace, kdy nemají dostatečné množství vlastních finančních prostředků na pokrytí svých kapitálových výdajů. Musí proto využít návratné finanční prostředky.

Návratné finanční prostředky jsou spojeny s úrokovým zatížením, které ovlivňuje municipální hospodaření. O placené úroky se snižují běžné municipální výdaje, tzn. především financující municipální veřejné statky. Využívání návratných zdrojů je proto nutné volit obezřetně po důkladném zhodnocení schopnosti umořování dluhu.

Při zvažování využití návratných zdrojů se proto musí provést analýza minulého rozpočtového hospodaření a střednědobá až dlouhodobá prognóza budoucího hospodaření po celou dobu splácení návratných zdrojů.

Při posouzení příjmů a výdajů je nutné zajistit, aby nedošlo k nadhodnocení příjmových položek a podhodnocení výdajových položek, a tím ke zkreslení výsledku hospodaření v jednotlivých letech, případně k jejich nadhodnocení. Kdyby ve skutečnosti těchto výsledků obec nedosáhla, nemohla by dodržet výši a termíny splátek, a tudíž by se dostala do finančních obtíží. Lze-li v jednotlivých letech předpokládat rozpočtový přebytek,

popřípadě vyrovnané hospodaření, lze konstatovat, že obec je schopna návratné finanční prostředky splácet a rizikovost je minimální (PEKOVÁ, 1997).

Obce většinou nemají zkušené pracovníky, a tak si peněžní ústavy takovouto analýzu provádějí samy. Zejména jde o:

- zhodnocení míry rizika,
- analýzu způsobu zajištění návratnosti finančních prostředků,
- zhodnocení zajištění poskytnutých prostředků budoucími rozpočtovými příjmy.

Dle PEKOVÉ (1997) se peněžní ústav také zpravidla podílí na ekonomických analýzách projektů (investic), na které má být úvěr využit a rovněž pravidelně hodnotí způsob splácení takto poskytnutých prostředků.

Existuje i teoretické zdůvodnění využívání návratných prostředků na municipální úrovni pro financování investic ve veřejné spotřebě. Vychází z toho, že tyto investice slouží nejenom současné generaci, ale i generacím budoucím (školy, komunální výstavba, výstavba veřejných a zdravotnických zařízení apod.). Je proto spravedlivé, aby se na financování těchto investic, tedy i na splácení půjček, podílelo více generací. Zvýšení daňového zatížení, ze kterého se úvěry splácejí, se rozloží na více generací.

Na druhé straně je problém, že o čerpání úvěru, o emisi obligací rozhoduje jiná generace než ty, které budou v budoucnu půjčku splácet. Budoucí generace nemusí mít stejný názor na užitečnost dříve čerpané půjčky s ohledem na účel využití půjčky (například účel postavené investice). To je hlavní argument odpůrců mezigeneračního přerozdělování.

2.3.1. Úvěry

Municipality využívají tyto úvěry:

- krátkodobé (překlenovací), které jsou využívány spíše na dočasné doplnění běžných příjmů, než na financování investic,
- střednědobé,
- dlouhodobé.

Využití úvěru by mělo být spojeno s ekonomickým vyhodnocením investičních projektů, které připadají v úvahu. Je nutné mít na zřeteli nejen splácení jistiny, ale i úrokové náklady. Úrok je splácen z běžného rozpočtu, vlastní splátka dluhu z kapitálového rozpočtu. Použití dlouhodobého a střednědobého úvěru by mělo být cílenou záležitostí a ne výsledkem řešení už vzniklých problémů při financování investice. V minulosti byly často využívány půjčky od zahraničních bank, které měly nižší úroky než tuzemské banky. Vzhledem ke kurzovému riziku je nutné tuto možnost dobře zvážit (REKTOŘÍK, ŠELEŠOVSKÝ, 2002).

Využití úvěru a jeho splácení ovlivňuje také úroková sazba. Peněžní ústavy stanoví konkrétní výši úroku podle druhu úvěru, na jaký účel je poskytován, na jakou dobu je poskytován i podle formy ručení. Úvěr se využívá na základě uzavřené závazné úvěrové smlouvy a schváleného umořovacího plánu (PEKOVÁ, 1997).

Na financování investic v oblasti veřejného sektoru (například výstavba školy, vodovodu, čističky odpadních vod apod.) využívají municipality střednědobé a dlouhodobé úvěry.

2. 3. 1. 1. Střednědobý úvěr

Jako střednědobé úvěry bývají zpravidla označovány účelové úvěry se splatností do čtyř, ojediněle do pěti let. Obce čerpají úvěr zpravidla na základě faktur. Splácení úroků a jistiny z rozpočtu obce probíhá na základě umořovacího plánu. Střednědobé úvěry jsou zatím nejčastější.

2. 3. 1. 2. Dlouhodobý úvěr

V podmínkách České republiky se splatnost dlouhodobého úvěru pohybuje do deseti let, výjimečně do 15 let. Poskytnuté prostředky obce využívají pro financování dlouhodobých investic bez výrazné návratnosti, respektive s nepřímou návratností. Dlouhodobé úvěry tvoří největší objem čerpaných úvěrů (PEKOVÁ, 1997).

2. 3. 1. 3. Ručení

Za poskytnutý úvěr se musí obec zaručit většinou svým majetkem. V tomto případě však do jisté míry riskuje, že o zastavený majetek může přijít, pokud nebude schopna splnit své, takto zaručené závazky. Ručení majetkem předpokládá vlastnictví majetku obcí, zejména nemovitého, a jeho reálné ohodnocení znalcem. Často si však peněžní ústav provádí své ohodnocení sám. Peněžní ústav může poskytnout obci úvěr na základě zástavy cenných papírů - lombardní úvěr. Zatím však k většímu využití tohoto způsobu ručení nedochází, a to především proto, že obce nemají dostatek cenných papírů ve svém portfoliu. Požadavek ručení majetkem se v praxi stává brzdou využití úvěru, zejména chudších obcí.

V současné době se zvýšila finanční soběstačnost obcí natolik, že mohou přijímat dlouhodobější závazky z úvěrových smluv s tím, že je splatí z budoucích příjmů. Ručení budoucími rozpočtovými příjmy je nejčastější a nejjednodušší řešení. Ukazuje i na schopnost splácet úvěr, neboť mu předchází podrobná analýza hospodaření obce.

V úvahu přichází i kombinace obou předchozích způsobů. Často se však za municipality zaručuje i třetí osoba (subjekt), která vlastní majetek a může se jím zaručit (MELION, 1993).

2. 3. 2. Emise komunálních cenných papírů

V případě, že se z různých důvodů nepodaří získat úvěry od bank, je možné zvažovat vydání komunálních obligací. Tímto způsobem získá obec potřebné finanční prostředky najednou, snížené o náklady emise, které však nemusí být zanedbatelné (PEKOVÁ, 1997).

Komunální obligace je cenný papír, se kterým je spojeno právo majitele na splacení dlužné částky v nominální hodnotě a vyplacení výnosu k určitému datu. Dluhopis může znít na majitele respektive na doručitele, převádí se rubopisem respektive předáním. Emitent je povinen dostát svým závazkům.

Podobně jako při využívání úvěru i v případě vydávání komunálních obligací musí tento záměr schválit obecní zastupitelstvo, spolu s účelem, na který budou získané finanční prostředky použity, způsobem ručení a způsobem splácení dluhu.

V případě emise komunálních obligací dochází k prezentaci obce široké veřejnosti, neboť obec musí zveřejnit celou řadu údajů, aby o emitované cenné papíry měly zájem nejenom peněžní ústavy, ale i nejširší veřejnost. Čím lépe se obec prezentuje, tím snáze získává pro své záměry i jiné subjekty, včetně podnikatelských firem (PEKOVÁ, 1997).

Rozhodne-li se municipalita pro emisi municipálních cenných papírů, musí získat povolení Komise pro cenné papíry. Náležitosti písemné žádosti upravuje zákon o dluhopisech, přičemž mezi nejdůležitější údaje žádosti patří: údaje o rozpočtu, emisních podmínkách a prospektu.

Dle PEKOVÉ (2004) se v České republice emitují převážně komunální obligace v zaknihované tj. v dematerializované podobě, výnosy jsou zpravidla vypláceny jednou za rok a splácení dluhopisu probíhá jednorázově na konci splatnosti (životnosti dluhopisu). Emise dluhopisů je upravována zákonem o dluhopisech.

Nový zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech již neumožňuje, aby emitentem komunálních dluhopisů byla bankovní instituce, která z výtěžku prodeje dluhopisů poskytovala úvěr obci a ručila majetkem. Obce si tedy dluhopisy budou muset vydávat samy. Nejdůležitější změnou v zákoně o dluhopisech je ustanovení, podle něhož obec musí předem požádat Ministerstvo financí o souhlas s vydáním komunálního dluhopisu (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2004).

Úrokové sazby významně ovlivňují zájem subjektů o emitované municipální cenné papíry. Čím vyšší úrokové sazby, tím lze čekat větší poptávku po municipálních cenných papírech. S ohledem na míru inflace je významné, zda je úroková sazba fixní či proměnlivá, nebo zda se využije kombinace sazeb, aby nedocházelo k inflačnímu znehodnocování výnosů z municipálních cenných papírů.

Emise komunálních obligací je zatím využívána velmi omezeně. Pro malé obce je téměř nedosažitelná, neboť vyžaduje značné náklady a vyplatí se pouze u vyšších objemů, minimálně v rozsahu nad 100 miliónů korun. Určitou cestou je spojení několika obcí pro jednu emisi obligací. Obce v ČR emitovaly od roku 1994 do současnosti obligace v objemu přes 13 miliard korun. V budoucnu se však dá očekávat rozšíření tohoto způsobu získávání finančních prostředků na financování investic ve veřejném sektoru na municipální úrovni (REKTOŘÍK, ŠELEŠOVSKÝ, 2002).

2. 3. 3. Komunální leasing

Další nestandardní a doposud málo používanou cestou financování municipálních programů je využití leasingu. Jedná se o finanční nebo operativní leasing umožňující pořídit potřebnou investici plně nebo zčásti z cizích zdrojů.

Finanční leasing spočívá v tom, že leasingová společnost zakoupí a získá do vlastnictví hmotný majetek, jež požaduje obec coby leasingový nájemce a tím obec tento hmotný majetek získá do dlouhodobého užívání za smluvně dohodnutou cenu. Obec jako leasingový nájemce musí zabezpečit údržbu, opravy a je zodpovědná za poškození či zničení majetku. Po uplynutí doby finančního leasingu, která je zpravidla totožná s dobou životnosti hmotného majetku, většinou přechází vlastnictví majetku na obec.

Druhá forma leasingu - operativní přináší rizika, která jsou spojená se škodami za něž nese zodpovědnost leasingová společnost a současně zodpovídá za provozuschopnost pronajímaného majetku, za jeho případné opravy a údržbu. Smluvní doba pronájmu u operativního leasingu je zpravidla kratší a po jejím uplynutí je majetek vrácen zpět leasingové společnosti. Tato forma leasingu je méně výhodná, protože obec musí zaplatit vyšší leasingové nájemné než u finančního leasingu.

Nevýhodou tohoto způsobu financování komunálních investic je ten fakt, že ve srovnání s jinými způsoby financování je pořízení investic leasingem poměrně finančně náročné, avšak z daňového hlediska je uznatelným výdajem rozpočtu obce. Veškeré leasingové operace jsou zpravidla zajištěny budoucími příjmy rozpočtu obce (PAŘÍZKOVÁ, 1998).

2. 3. 4. Model PPP - Public Private Partnership

V souvislosti s novým územním uspořádáním přechází od státu do pravomocí komunálního sektoru i řada veřejných služeb a potřeb, například ve zdravotnictví, školství a dopravě. Jde o oblasti, kde základními problémy jsou nedostatek finančních prostředků a nízká ekonomická efektivnost jejich využívání. Avšak ani případný nedostatek rozpočtových prostředků ještě nemusí zcela vyloučit možnost realizace projektů veřejné správy. Řešením může být zapojení soukromého kapitálu do řešení veřejných potřeb, se kterou mají pozitivní zkušenosti některé státy Evropské unie. Jde o tzv. Partnerství soukromého a veřejného sektoru - PPP nebo-li Public Private Partnership (RYŠAVÝ, 2003).

Klasický PPP model spočívá v tom, že stavbu realizuje soukromý subjekt, který ji pak určitou dobu provozuje a od veřejného sektoru za to inkasuje příjmy. Po uplynutí smluvní doby stavbu předá do veřejného sektoru (TOŠOVSKÝ, 2003).

Výhody lze spatřovat ve vyšší ekonomické a organizační účinnosti, v přístupu obcí k novým finančním prostředkům soukromého sektoru, v přenesení části podnikatelského rizika na privátní firmy apod. Na druhé straně existují samozřejmě rizika v podobě nereseriování podnikatelů a proto došlo k legislativní úpravě, která od roku 2002 zakazuje obcím ručit svým majetkem za závazky fyzických a právnických osob, jejichž zřizovatelem není obec, kraj či stát (REKTOŘÍK, ŠELEŠOVSKÝ, 2002).

Projekty PPP tak vytvářejí prostor pro užívání úvěrů, respektive jsou na nich do značné míry závislé (HAŠEK, 2002). Při financování některých PPP projektů bude možné čerpat i prostředky strukturálních fondů a fondu soudržnosti. V této souvislosti je třeba upozornit na (1) požadavek, aby příslušné projekty byly zadány v souladu s pravidly EU pro zadávání veřejných zakázek; (2) požadavek spolufinancování; a (3) požadavek čerpání na "veřejné" projekty – se kterými souvisí otázka vlastnictví financované infrastruktury. Součástí počátečních fází každého PPP projektu by mělo být posouzení možností čerpání fondů podle pravidel EU³.

---

³ Zdroj: www.mfcr.cz, 12.11.2005

2. 4. Zdroje z fondů Evropské unie

Česká republika je od 1. května členem Evropské unie, čímž města, obce a regiony získaly přístup k prostředkům z evropských fondů. Nejde o nové poznání, již řadu let se o této možnosti nejenom píše a přednáší, ale byla zde i možnost využít předvstupních programů, které Evropská unie nabízela kandidátským zemím. Jednalo se o prostředky z fondů PHARE, SAPARD a ISPA, jejichž realizace bude s největší pravděpodobností ukončena až v roce 2006. V současném zkráceném programovacím období (2004 – 2006) může Česká republika získat souhrnně z pomoci Evropské unie více než 2,6 miliard eur, tedy zhruba 81 miliard korun (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2005). Vstup do EU zajistí značné prostředky našim strukturálně postiženým regionům, nastartuje rozvoj venkova, výstavbu nové, velmi důležité infrastruktury, bude výrazným impulsem v oblasti investic do ochrany životního prostředí.

Nejvýznamnějším nástroj podpory představuje pomoc ze strukturálních fondů EU, jejichž prostřednictvím se poskytuje podpora pro řešení strukturálních hospodářských a sociálních problémů. Snižují se tak rozdíly mezi regiony a sociálními skupinami. S největší pravděpodobností budeme využívat zejména Evropský fond pro regionální rozvoj ERDF a Evropský sociální fond ESF. Prostředky ze strukturálních fondů budou tvořit 2/3 celkové pomoci. Další prostředky budou čerpány z Fondu soudržnosti, který je určen na podporu velkých projektů v oblasti životního prostředí a dopravy (transevropských dopravních sítí). Jeho prostřednictvím je možno získat až 80 milionů eur.

Tak rozsáhlý systém jakým jsou strukturální fondy a celá s nimi související agenda (administrace, finanční toky, kontrola a hodnocení) vyžaduje systematické a pečlivé sledování a evidenci. Pro tyto účely zavedl Eurostat (Evropský statistický úřad) již v roce 1988 jednotnou klasifikaci územních jednotek – NUTS. Podle velikosti se jednotky dělí do následujících skupin (orientačně pro podmínky ČR):

NUTS I: země

NUTS II: region soudržnosti (několik krajů)

NUTS III: kraj

NUTS IV: území velikosti bývalého okresu

NUTS V: mikroregion, obec

Fondy Evropské unie nepodporují jednotlivé akce, ale především propracované strategické programy, s vlastním rozpočtem a členěním podle priorit a opatření, která mají jasně vymezený finanční rámec a definované podmínky realizace. Možnost čerpat prostředky z evropských fondů vznikla na základě Národního rozvojového plánu⁴ (NRP), který byl východiskem pro podepsání smlouvy mezi Evropskou komisí a Českou republikou, která se nazývá Rámec podpory Společenství a zavazuje obě strany poskytnout prostředky k dosažení stanovených cílů. Podrobný popis jednotlivých cílů a přesné podmínky čerpání podpory jsou specifikovány v jednotlivých operačních programech. V ČR jsou zpracovány čtyři sektorové a jeden společný operační program, hlavní město Praha využívá Jednotné programové dokumenty. Vedle operačních programů existují programy nadnárodního rámce s názvem Iniciativy Společenství. Tyto programy jsou určeny k řešení specifických problémů EU. V ČR je to program INTETTEG III a EQUAL.

Česká republika má v Rámci podpory Společenství připravené čtyři Sektorové operační programy (SOP) a jeden Společný regionální operační program (SROP).

Průmysl a podnikání – SOP zaměřený na rozvoj a zvýšení prosperity malých a středních podniků, zvyšování konkurenceschopnosti, zvýšení produktivity práce, dokončení restrukturalizace průmyslových zón a další. Řídícím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Infrastruktura – SOP pro modernizaci a rozvoj celostátně významné infrastruktury, snížení negativních důsledků dopravy na životní prostředí, zlepšování kvality a ochrany životního prostředí, podpora budování ochranných opatření před povodněmi, rekultivace a sanace starých ekologických zátěží, podpora recyklace odpadů. Řídícím orgánem je Ministerstvo životního prostředí.

Rozvoj lidských zdrojů – SOP pro podporu řešení problémů zaměstnanosti, adaptability lidských zdrojů, sociální integrace, rovnosti příležitostí a podporu celoživotního vzdělávání. Řídícím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

---

⁴ NRP je komplexní dokument, který je sestavený pro období 2004 - 2006

Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství – SOP, který má zajistit dostupný kapitál pro oblasti venkova, multifunkčního zemědělství, lesů a vodního hospodářství, zlepšení marketingu zemědělské produkce a zlepšování technického vybavení. Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství.

Společný regionální operační program je komplementární s operačními programy jednotlivých sektorů s Fondem soudržnosti, rozšiřuje jejich dopad na místní úroveň a potřeby regionů. Řídícím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj (ELIÁŠ, 2004).

Podpory se poskytují na konkrétní projekty, které zpracovávají a předkládají jednotliví žadatelé. Strukturální fondy Evropské unie jsou tvořeny z peněz daňových poplatníků, kterým je nutné zabezpečit, že jejich prostředky budou efektivně a hospodárně vynaloženy na akce, které jsou ve veřejném zájmu a neslouží pouze jakýmkoli omezeným skupinovým zájmům. K splnění tohoto základního předpokladu byly vytýčeny základní principy, zakotvené do programové a právní úpravy celého procesu poskytování finanční pomoci ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (Kohezního fondu)⁵.

Jednou z povinných příloh k žádosti o poskytnutí dotace z fondů Evropské unie je doložení skutečnosti, že žadatel má zajištěno financování svého projektu v celé jeho výši – žadatel musí část nákladů projektu zabezpečit ze svých zdrojů, respektive z úvěru. Důležitá je rovněž skutečnost, že dotace z fondů EU jsou vypláceny zpětně, tedy až po realizaci projektu nebo jeho etapy (ŠTOGL, 2005).

---

⁵ Zdroj: www.sapard.cz, 12.12. 2005

3. Souvislost kapitálových výdajů se zadlužeností obcí

Stále narůstající běžné výdaje způsobují postupné vytěsňování kapitálových výdajů. Řešení zanedbanosti infrastruktury našich měst a jejich modernizace přitom vyžaduje nemalé prostředky. Čerpání prostředků z jednotlivých investičních programů včetně evropských fondů předpokládá participaci vlastních zdrojů obcí. To vede na jedné straně k efektivnosti při vynakládání finančních prostředků, zvyšuje to však na druhé straně tlak na zapojování mimorozpočtových zdrojů obcí a ovlivňuje to také růst jejich zadlužení (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2005).

Problematika zadluženosti obcí je v současnosti velmi diskutována především prostřednictvím médií. Je nutné si uvědomit, že se nejedná o jev pouze několika posledních let. K zadlužování obcí docházelo i v minulosti, nebyla mu však věnována taková pozornost jako nyní.

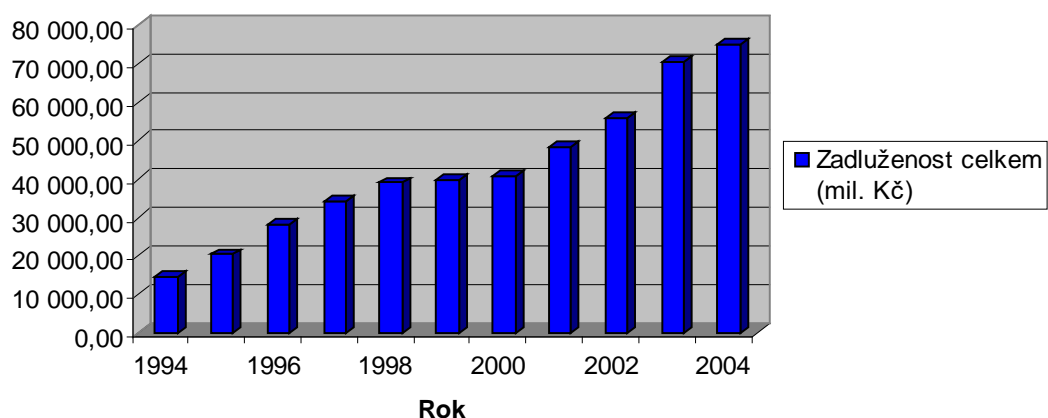
Vývoj zadluženosti obcí od roku 1994 je patrný z tabulky 5 a grafu 3. V roce 1994 bylo zadluženo 1 969 obcí, v loňském roce 3 217 obcí. Přestože se počet zadlužených obcí v jednotlivých letech mění, v podstatě od roku 1997 počet občanů, kterých se dluh dotýká stagnuje (s výjimkou roku 2000), roste však výše dluhu připadající na jednoho z nich. V roce 2004 představovala zadluženost připadající na jednoho obyvatele 8 460 korun.

Tabulka 6: Vývoj zadluženosti a podíl na obyvatele

Rok	Počet obcí celkem	Počet zadlužených obcí	Počet obyvatel zadlužených obcí	Zadluženost celkem (mil. Kč)	Zadluženost na obyvatele (Kč)
1994	6 221	1 969	7 539 091	14 344,9	1 900
1995	6 243	2 341	8 080 904	20 322,9	2 510
1996	6 227	2 274	8 429 584	28 262,4	3 350
1997	6 230	2 450	8 703 842	34 385,7	3 950
1998	6 238	2 721	8 931 369	38 992,7	4 370
1999	6 239	3 091	9 081 782	39 972,8	4 400
2000	6 246	4 213	9 434 937	40 968,4	4 340
2001	6 250	2 985	9 109 435	48 343,7	5 310
2002	6 331	3 027	9 040 395	55 798,4	6 170
2003	6 244	3 108	9 007 830	70 413,4	7 820
2004	6 244	3 217	8 854 218	74 868,4	8 460

Zdroj: Obec & finance, 2005

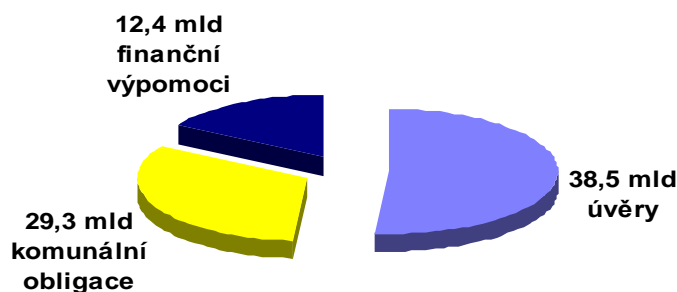
Graf 3: Vývoj zadluženosti obcí v letech 1994 až 2004

Zdroj: Obec & finance, 2004

Zadluženost obcí v posledních letech tedy postupně narůstá a v roce 2004 vykázaly obce souhrnný dluh v celkové výši 74,8 miliard korun. Proti skutečnosti předchozího roku se jedná o nárůst ve výši 6,3%, v absolutním vyjádření jde o nárůst ve výši 4,4 mld. Kč. V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů, výnosy emitovaných komunálních dluhopisů a návratné finanční výpomoci a půjčky ze státního rozpočtu a ze státních fondů. Podíl jednotlivých položek dluhů obcí je patrný z grafu 4 (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2005).

Graf 4: Rozdělení dluhu obcí

Zdroj: Obec & finance, 2005

Analýzy ukazují, že celkový objem obecního dluhu je z poloviny tvořen dluhem tří největších měst – Prahy (ke konci roku 2003 se na celkovém dluhu podílela téměř 48%, především vlivem povodní v roce 2002), Brna a Ostravy. Podíl těchto měst na celkové zadluženosti výrazně převyšuje 50%. Jeho růst bude pokračovat, protože město Praha schválilo emisní program ve výši 10 miliard korun. Údaje o zadluženosti obcí v ČR bez magistrátních měst prokazují, že od roku 1998 jde fakticky o stagnaci (ELIÁŠ, 2003). Otázkou zůstává, na kolik může v budoucnosti ovlivnit zadluženost obcí jejich účast při spolufinancování projektů dotovaných z fondů Evropské unie (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2005).

Tabulka 7: Souhrnné údaje zadluženosti obcí (mld. Kč)

Ukazatel	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Celková zadluženost	28,3	34,4	39,0	40,0	-41,0	48,3	55,8	70,4	74,8
statutární města	12,6	13,6	15,6	16,4	16,9	24,2	29,6	42,4	45,9
ostatní obce	15,7	20,8	23,4	23,6	24,1	24,1	26,2	28,0	28,9
podíl statutárních měst (%)	44,5	39,5	40,0	41,0	41,2	50,1	53,0	60,2	61,4

Zdroj: Obec & finance, 2005

Pozitivní je skutečnost, že přijaté úvěry jsou i nadále směřovány především na akce související s ochranou životního prostředí, na výstavbu plynofikací, kanalizací, čističek odpadních vod, ale také na výstavbu obecních bytů, na rekonstrukce základních škol a na rozvoj infrastruktury (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2004).

3. 1. Zadluženost obcí podle velikostních kategorií

Zajímavý je pohled na zadluženost obcí z hlediska velikostních kategorií. I když přesná čísla za rok 2004 nejsou známa, je v podstatě každá obec nad 5 000 obyvatel zadlužená, zatímco v kategorii malých obcí (kterých je nejvíce) podíl zadlužených municipalit prudce klesá. V nejmenších velikostních kategoriích představuje počet zadlužených obcí 15 až 20%. Konkrétní průměrná zadluženost občanů se proto v zásadě liší podle velikosti obcí (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2005).

Tabulka 8: Zadluženost 2004 podle velikostních kategorií obcí

Velikostní kategorie obce	Počet všech obyvatel obcí v dané kategorii	Dluh obcí dané kategorie (tis. Kč)	Zadluženost na obyvatele dané kategorie obcí (Kč)
0--100	40 392	39 618	981
101--200	166 490	260 032	1 561
201--300	222 181	346 325	1 558
301--1500	1 854 138	6 371 299	6 436
1501--5000	1 506 011	6 224 797	4 133
5001--10 000	896 863	4 048 250	4 513
10 001--20 000	961 888	3 338 563	3 471
20 001--30 000	675 620	2 674 535	3 958
30 001--40 000	354 678	812 128	2 289
40 001--50 000	184 887	658 813	3 563
50 001--100 000	1 225 713	3 408 226	2 780
100 001--150 000	102 246	751 973	7 354
150 001 a výše	853 050	12 160 827	14 255
Hl. město Praha	1 160 118	33 773 082	29 112
Celkem	10 204 275	74 868 469	7 337

Zdroj: Obec & Finance, 2005

Podle názoru CRA Rating Agency existují dvě skupiny obcí. V první jsou obce, které své mimořádné příjmy jak z prodeje majetku (privatizace bytů a prodej akcionářských práv distribučních společností), tak ve formě úvěrů efektivně využily na zlepšení stavu infrastruktury či na jiné kapitálové výdaje, jež jim do budoucna budou přinášet návratné finanční prostředky. Efektivní využití znamená také to, že obce dosahují provozního přebytku, který použijí na krytí dluhové služby. Celková zadluženost těchto municipalit neohrožuje jejich finanční stabilitu a do budoucna nenaruší jejich schopnost dlouhodobě dostát svým závazkům.

Do druhé skupiny patří města a obce, které v současné době mají problémy se splatností svých závazků nebo se mohou do těchto problémů dostat. Tato situace nastala u těch municipalit, které kvůli své investiční aktivitě nekontrolovatelně zvyšovaly zadluženost. Úvěry pak použily na investiční projekty, které negenerovaly do budoucna žádné finanční prostředky a naopak zatížily ještě více provoz obce (viz výstavba aquaparků). Je však nutno upozornit na to, že vedle managementu obcí nesou na tom zčásti vinu i bankovní instituce, neboť významně podcenily riziko a důkladně nekontrolovaly bonitu daného subjektu.

Růst zadluženosti obcí ovlivňovaly v minulosti i další okolnosti. Jednou z nich byla změna rozpočtového určení daní, která preferuje v současné době přerozdělování daňových výnosů podle počtu obyvatel. Tento fakt přinesl části obcí zvýšení daňových příjmů. Na druhé straně se však obce, které si v předcházejícím období zvyšovaly své daňové příjmy tím, že na svá území přivedly podnikatelské subjekty a získané prostředky investovaly do rozvoje svých obcí, se dostaly do situace, kdy nebyly schopny splnit své závazky (LNĚNIČKA, 2003).

3. 2. Predikce zadluženosti

Prognóza vývoje do roku 2006 přesto hovoří o dalším nárůstu zadluženosti až na hodnotu 80,2 mld. Kč. Je to dáno tím, že zejména velká města a kraje budou pravděpodobně ve větším rozsahu využívat půjčky mezinárodních finančních institucí (Evropské investiční banky, Rozvojové banky Rady Evropy) a dotací ze strukturálních a předstrukturálních fondů Evropské unie. V případě těchto dotací lze předpokládat nutnost dofinancování akcí územními samosprávnými celky mimorozpočtovými zdroji - tedy úvěry a půjčkami (LNĚNIČKA, 2003).

Tabulka 9: Prognóza zadluženosti obcí do roku 2006 (mld. Kč)

Ukazatel	Skutečnost			Predikce	
	2002	2003	2004	2005	2006
Zadluženost	52,0	58,0	74,8	77,2	80,2

Zdroj: www.mfcr.cz, 11.12.2004

V souvislosti se vstupem do Evropské unie nelze zapomínat na skutečnost, že dle tzv. Maastrichtských fiskálních kritérií⁶ vstupují dluhy územních samosprávních celků do souhrnného veřejného dluhu (REKTOŘÍK, ŠELEŠOVSKÝ, 2002).

⁶ Splnění Maastrichtských kritérií znamená udržení celkového veřejného dluhu do výše 60% hrubého domácího produktu a ročního deficitu státního rozpočtu do výše 3% hrubého domácího produktu.

3. 3. Regulace zadluženosti

V minulosti bylo učiněno několik pokusů regulovat výši zadluženosti obcí a krajů. Nejvýznamnějším krokem bylo schválení zákona č. 450/2001 Sb., kterým byly novelizovány zákony o obcích, o krajích, o hlavním městě Praze a další zákony. Ovšem již v červnu a červenci následujícího roku byla tato opatření novelami zákonů o krajích a obcích zrušena, neboť jejich okamžitá aplikace v praxi přinášela neřešitelné potíže. Pouze problematika ručení obecním a krajským majetkem byla nově upravena a platí dodnes, stejně tak jako ustanovení, podle něhož stát neručí za hospodaření a závazky obce a kraje, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

V současnosti určitou kontrolu zadluženosti obcí udržují bankovní instituce, které hodnotí před poskytnutím úvěru bonitu obce a pokud jim připadá předlužená, pak obcím nepůjčí. 14. dubna 2004 uložila vláda ve svém usnesení č. 346/2004 ministroví financí, aby po vyhodnocení všech podkladů upozornil všechny obce a kraje, které překročí ukazatel dluhové služby⁷ nad 30% a požádal je o zdůvodnění. Ministerstva jsou zároveň povinna při poskytování účelových dotací, půjček a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu a státních fondů přihlížet, zda obce nepřekračují uvedený ukazatel dluhové služby ve výši 30%.

Jedná se tedy o nelegislativní opatření, které by mělo snížit zadluženost obcí a motivovat příslušná zastupitelstva k přijetí odpovídajících opatření. Hranici zadluženosti ve výši 30% dluhové služby překročilo v roce 2002 147 obcí, v roce 2003 to již bylo celkem 211 obcí (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2004).

Podle platných výkazů je v této skupině :

- a) 115 obcí, které vykazaly zadluženost a překročily ukazatel dluhové služby,
- b) 9 obcí nevykazuje zadluženost, přestože dluhová služba je vyšší než 30% (ukončily splácení dluhu),

---

⁷ Ukazatel dluhové služby (%) je definován jako podíl dluhové služby a dluhové základny vynásobený stem. Přičemž:

- dluhová služba je součet zaplacených úroků, uhrazených splátek vydaných dluhopisů, splátek jistin a splátek leasingu.
- dluhová základna obsahuje skutečně dosažené daňové příjmy a nedaňové příjmy za daný kalendářní rok plus dotace souhrnného finančního vztahu.

- c) 87 obcí překročilo ukazatel dluhové služby a také republikový průměr zadluženosti připadajícího na jednoho obyvatele.

3.3.1. Důsledky překročení ukazatele

Překročení ukazatele dluhové služby ve výši 30% Ministerstvo financí příslušným obcím oznámí dopisem s tím, že by měly přijmout příslušná opatření. Přitom požádá, aby do tří měsíců zdůvodnily překročení ukazatele a oznámily přijatá opatření. Zároveň požádá o předložení Zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření za příslušný kalendářní rok a stanoviska zastupitelstva k této zprávě a rozpočtový výhled. Tyto podklady vyhodnotí, přičemž zváží i všechny ostatní skutečnosti, které vedly k překročení stanovené hranice.

V případě, že i v dalším roce obec překročí ukazatel dluhové služby, ministerstvo předá seznam těchto obcí poskytovatelům prostředků ze státního rozpočtu a státních fondů, aby při projednávání žádostí těchto municipalit o dotace, půjčku nebo návratnou finanční výpomoc přihlédli k této skutečnosti. Automaticky to neznamena ztrátu dotace nebo možnosti státní dotaci získat. Poskytovatelé uplatní toto kritérium při rozhodování o poskytnutí účelových dotací a půjček na nově zahajované akce⁸.

Faktem zůstává, že výše dluhové služby je sice důležitým ukazatelem, ale nemusí být rozhodujícím pro posouzení jejího hospodaření. Měla by se posuzovat zejména účelnost zadlužení obce a také zhodnocení jejího majetku. Krátkodobá vysoká dluhová služba vůbec nemusí znamenat, že obec špatně hospodaří, pokud její investice směřuje ke zlepšení vybavenosti obce a rozšíření jejího majetku. Uvedená úvaha platí zejména pro Dobrovolné svazky obcí, jejichž zadluženost se pohybuje na úrovni 1 miliardy korun. Jejich dluhová služba má svá specifika (nemají daňové příjmy), ale především prostřednictvím Dobrovolných svazků obcí se na venkově řeší problémy mikroregionů, obnova a rozvoj infrastruktury, které obce mohou řešit pouze ve vzájemné spolupráci. Případné návrhy na regulaci této oblasti by neměly být ukvapené (ELIÁŠ, 2005).

---

⁸ U dříve schválených akcí toto kritérium nebude uplatňováno.

III. Metodika

Pro potvrzení či vyvrácení údajů, včetně vybraných názorových přístupů, vedených v předcházejícím Přehledu literatury je provedena vlastní analýza kapitálových výdajů obcí, která je uskutečněna na vybraném vzorku obcí nacházejících se na území Jihočeského kraje. Vzorek municipalit je vybrán tak, aby bylo možné poukázat na rozdílnost kapitálových výdajů v obcích s rozdílným počtem obyvatel. Analýza byla provedena v následujících šesti velikostních skupinách municipalit:

- Velikostní skupina 1⁹: nad 40 000 obyvatel je zastoupena pouze statutárním městem České Budějovice.
- Velikostní skupina 2: 10 000 až 40 000 obyvatel je zastoupena 5 městy (83% měst této velikostní skupiny), reprezentuje 0,96% obcí v Jihočeském kraji.
- Velikostní skupina 3: 5 000 až 10 000 obyvatel je zastoupena 10 městy (76,9% měst této velikostní skupiny), reprezentuje 2,09% obcí v Jihočeském kraji.
- Velikostní skupina 4: 2 000 až 5 000 obyvatel je zastoupena 10 městy (34,5% měst této velikostní skupiny), reprezentuje 4,81% obcí Jihočeského kraje.
- Velikostní skupina 5: 500 až 2 000 obyvatel je zastoupena 15 obcemi (12,1% obcí této velikostní skupiny), reprezentuje 20,06% obcí Jihočeského kraje.
- Velikostní skupina 6: 0 až 500 obyvatel je zastoupena 15 obcemi (3,5 % obcí této velikostní skupiny), reprezentuje 71,91% obcí Jihočeského kraje.

Podklady jsou čerpány z vlastního dotazníkového šetření případně osobních pohovorů se zastupiteli obcí a měst, dat publikovaných na internetových stránkách jednotlivých municipalit, souhrnných dat publikovaných Ministerstvem financí České republiky a z dat

---

⁹ České Budějovice jsou jediným městem na území Jihočeského kraje s počtem obyvatel nad 40 tisíc.

databáze ARIS. Z celkového počtu 125 dotazníkových formulářů jich bylo zodpovězeno 56, což představuje 44,8%. Dotazník je přílohou diplomové práce.

U jednotlivých velikostních skupin jsou uvedeny základní statistické údaje – katastrální výměra, počet částí, počet obyvatel, průměrný věk, technická a občanská vybavenost těchto municipalit. V případě technické infrastruktury mohou být údaje poněkud zkreslené, neboť statistika vybavenost města či obce vodovodem, kanalizací a plynofikací uvádí i v případě, že takto vybavena je pouze část obce či města. V případě občanské vybavenosti jsou statisticky sledovány údaje pouze ve čtyřech položkách – pošta, škola, zdravotnické zařízení a úřadovna Policie ČR, ostatní prvky jako například obchody, restaurace, knihovny či možnosti ubytování jsou opomíjeny. Vlastní analýza kapitálových výdajů se týká velikosti těchto výdajů, odvětvové skladby kapitálových výdajů a odhadu jejich celkové potřeby. Ukazatelem pro srovnání mezi velikostními kategoriemi je podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích a podíl kapitálových výdajů na jednoho obyvatele. Dále jsou analyzovány zdroje financování kapitálových výdajů – tedy dotací, úvěrů, emise komunálních obligací, komunálního leasingu, modelu PPP (Public Private Partnership), včetně zdrojů z fondů Evropské unie. Pozornost je zaměřena převážně na účel, na který jsou výše jmenované finanční zdroje čerpány. V souvislosti s používáním návratných finančních prostředků souvisí často také růst zadluženosti obcí, proto dále následuje zmínka o zadluženosti a ukazateli dluhové služby.

Cílem diplomové práce je empirická analýza kapitálových výdajů obcí v Jihočeském kraji z hlediska jejich potřeby, odvětvové skladby a zdrojů financování. V závěru práce jsou prezentovány výsledky konfrontace vlastní analýzou zjištěných poznatků s údaji uvedenými v Literárním přehledu.

IV. Vlastní analýza

1. První velikostní skupina obcí

1. 1. Základní statistické údaje¹⁰ :

Katastrální výměra:	5 553 ha
Počet částí:	7
Počet obyvatel:	99 708
Průměrný věk:	36,7
Pošta:	100 %
Škola:	100 %
Zdravotnické zařízení:	100 %
Policie:	100 %
Kanalizace (ČOV):	100 %
Vodovod:	100 %
Plynofikace:	100 %

Do první velikostní skupiny (více než 40 tisíc obyvatel) spadá pouze statutární město České Budějovice, které vzhledem ke své funkci krajského města a také počtu obyvatel, je s ostatními zkoumanými městy Jihočeského kraje nesrovnatelné. České Budějovice mají 99, 7 tisíc obyvatel a jejich katastrální výměra zaujímá 5, 5 tisíce hektarů.

Jak je patrné z výše uvedených údajů, na území jihočeské metropole jsou statisticky sledované údaje technické a občanské vybavenosti zastoupeny ze 100%.

---

¹⁰ Zdroj: www.mesta.obce.cz , 14.02.2005

1. 2. Dynamika kapitálových výdajů

V následující tabulce je uveden vývoj kapitálových a běžných výdajů. Z níže uvedených údajů v tabulce je patrné, že podíl investic na celkových výdajích klesá, pouze v roce 2003 došlo k nárůstu kapitálových výdajů o 3% oproti roku předchozímu. V roce 2004 hospodařilo město s přebytkem ve výši 99,7 mil. Kč.

Tabulka 10: Vývoj výdajů města České Budějovice (tis. Kč)

VÝDAJE	2001	2002	2003	2004
Běžné výdaje	1 345 233,00	1 447 173,50	1 546 634,65	1 526 987,23
Kapitálové výdaje	671 023,18	532 483,42	654 451,40	523 159,85
Výdaje celkem	2 016 256,18	1 979 656,92	2 201 086,05	2 050 147,08
Podíl kapitálových výdajů	0,33	0,27	0,30	0,26
Saldo rozpočtu	-354 021,85	-161 158,13	-121 427,94	99 693,82

Zdroj: databáze ARIS

1. 3. Odvětvová skladba kapitálových výdajů

Kapitálové výdaje statutárního města České Budějovice představovaly v roce 2004 celkem 523,16 milionů korun.

Tabulka 11: Odvětvová skladba kapitálových výdajů města České Budějovice v roce 2004 (tis. Kč)

Skupina/ Název	Celkové výdaje	% podíl na celkových výdajích	Výdaje na 1 obyvatele
1 Zemědělství a lesní hospodářství	398,00	0,08	0,004
2 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	327 202,84	62,54	3,282
3 Služby pro obyvatelstvo	146 888,67	28,08	1,473
4 Sociální věci a politika zaměstnanosti	22 504,08	4,30	0,226
5 Bezpečnost státu a právní ochrana	6 670,13	1,27	0,067
6 Všeobecná veřejná správa a služby	19 496,13	3,73	0,196

Zdroj: databáze ARIS

Nejvýznamnější položkou (327,2 mil. Kč) byla, z hlediska odvětvového členění, Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. V rámci této skupiny kapitálových nákladů město nejvíce investovalo do pozemních komunikací (179,4 mil.Kč), vodohospodářských děl a vodních toků (126,3 mil. Kč).

Druhá objemově nejvyšší položka kapitálových výdajů připadla na Služby pro obyvatelstvo a to 146,9 miliónů korun. Téměř 94,3 miliónů korun bylo proinvestováno v oblasti rozvoje bydlení a bytového hospodářství, 21,4 miliónů korun v oblasti ochrany přírody a krajiny, převážně při rekultivaci půdy po skládkách a při péči o veřejnou zeleň. Péče o sportoviště, tělocvičny, sportovní haly a plavecké bazény v majetku města si vyžádala investice v celkové výši 14,16 miliónů korun, investiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím v oblasti vzdělávání představovaly 13,8 miliónů korun.

22,5 miliónů korun bylo investováno v rámci skupiny Sociálních věcí a politiky zaměstnanosti do domovů a penzionů pro staré občany. V rámci skupiny Bezpečnost státu a právní ochrana byly kapitálové výdaje použity na financování investic sloužících obecní policii a ochraně obyvatelstva. Nejnižší částka připadla na skupinu Zemědělství a lesní hospodářství, ve které bylo za rok 2004 proinvestováno 398 tisíc korun.

1. 4. Odhad celkové potřeby kapitálových výdajů

Při odhadování celkové výše kapitálových výdajů vychází město ze strategického plánu a střednědobého rozpočtového výhledu se zohledněním priorit daného roku, dotační politiky státu a Evropské unie.

1. 5. Zdroje financování kapitálových výdajů města

Obecně platí, že statutární město České Budějovice je schopno vytvořit dostatečné zdroje pro krytí kapitálových výdajů, a to především zapojením nevyčerpaných prostředků plánovaných akcí v minulých letech. Druhým nejvýznamnějším zdrojem kapitálového rozpočtu je přebytek provozního rozpočtu.

Na pokrytí svých investičních potřeb čerpalo město také dotace ze státních fondů a to především ze Státního fondu životního prostředí na rekultivaci skládky odpadů, ze Státního fondu rozvoje bydlení na výstavbu nájemních bytů v obcích a ze Státního fondu dopravní infrastruktury na výstavbu cyklistické stezky. Ostatní přijaté investiční dotace byly využity na financování aktualizace územně plánovací dokumentace obcí postižených povodní, na obnovu vodohospodářské infrastruktury. Investiční převody z Národního fondu

na projekt ISPA byly použity na financování celkové rekonstrukce a modernizace čistírny odpadních vod.

Od Ministerstva financí čerpá město bezúročnou návratnou finanční výpomoc na výstavbu čistírny odpadních vod, na kterou jsou zároveň čerpány prostředky také z fondů EU. Z fondů Evropské unie byl financován také nákup trolejbusů a autobusů a také výstavba cyklistických stezek.

Na financování investičních akcí byly využity také úvěry od bankovních subjektů a to především na bytovou výstavbu, rekonstrukci mostu, zimního stadionu a výstavbu trakčního a trolejového vedení.

Finanční zdroje plynoucí z komunálních dluhopisů, komunálního leasingu a modelu PPP – public private partnership město pro financování svých investic nepoužilo.

Do budoucna plánuje město řadu investic, z nichž nejvýznamnější jsou rekonstrukce a stavební úpravy ulic a pěších zón, rekonstrukce panelových sídlišť, výstavba protipovodňových opatření, rekonstrukce letní plovárny, výstavba domova důchodců. České Budějovice se budou finančně podílet formu investičních dotací na obnově vozového parku Dopravního podniku České Budějovice a také na výstavbě Jihočeského letiště. Uvedené investice plánuje město hradit z vlastních prostředků, přijatých dotací ze státních fondů – především Fondu rozvoje bydlení, prostředků z fondů Evropské unie – převážně z Fondu soudržnosti a v neposlední řadě z přijatých úvěrů od bankovních subjektů.

1. 6. Souvislost kapitálových výdajů se zadlužeností města

České Budějovice proinvestovaly v posledních pěti letech téměř 3 miliardy korun, část těchto investic byla financována z návratných zdrojů – především z úvěrů. Ukazatel dluhové služby představoval v roce 2004 8,01%.

2. Druhá velikostní skupina obcí

2. 1. Průměrné údaje velikostní skupiny ¹¹:

Katastrální výměra:	5 132
Počet částí:	11,2
Počet obyvatel:	25 736
Průměrný věk:	35,8
Pošta:	100 %
Škola:	100 %
Zdravotnické zařízení:	100 %
Policie:	100 %
Kanalizace (ČOV):	100 %
Vodovod:	100 %
Plynofikace:	100 %

Druhou velikostní skupinu obcí s počtem obyvatel od 10 tisíc do 40 tisíc zastupují města Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Strakonice, Písek a Tábor. Jedná se o města s počtem obyvatel od 14,5 do 37 tisíc obyvatel, jejichž katastrální výměra je v průměru 5,13 tisíc hektarů.

Jak je patrné z výše uvedených údajů, na území těchto měst jsou statisticky sledované údaje technické a občanské vybavenosti zastoupeny ze 100%.

---

¹¹ Zdroj: www.mesta.obce.cz, 14.02.2005

2. 2. Dynamika kapitálových výdajů

Z níže uvedené tabulky je patrné, že podíl kapitálových výdajů v letech 2001 a 2002 klesal. V roce 2003 došlo k nepatrnému nárůstu kapitálových výdajů (o 1% oproti roku 2002) a v roce 2004 se kapitálové výdaje zvýšily o 6% oproti roku předchozímu. V letech 2001 - 2004 hospodařila města převážně s deficitními rozpočty.

Tabulka 12: Vývoj výdajů 2. velikostní skupiny (tis. Kč)

VÝDAJE	2001	2002	2003	2004
Běžné výdaje	366655	410580,3	519355,32	509884,9
Kapitálové výdaje	173208	136938,5	178963,06	243521,4
Výdaje celkem	539863	547 518,85	698 318,38	753 406,25
Podíl kapitálových výdajů	0,32	0,25	0,26	0,32
Saldo rozpočtu	-21499	-13727,2	-4396,566	-65135,4

Zdroj: databáze ARIS

2. 3. Odvětvová skladba kapitálových výdajů

Kapitálové výdaje této skupiny měst představovaly v roce 2004 celkem téměř 1 217,6 milionů korun.

Tabulka 13: Odvětvová skladba kapitálových výdajů 2. velikostní skupiny v roce 2004 (tis. Kč)

Skupina/ Název	Celkové výdaje	% podíl na celkových výdajích	Výdaje na 1 obyvatele
1 Zemědělství a lesní hospodářství	80 115,48	6,69	0,62
2 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	280 302,55	23,39	2,18
3 Služby pro obyvatelstvo	736 283,34	61,44	5,72
4 Sociální věci a politika zaměstnanosti	40 682,06	3,40	0,32
5 Bezpečnost státu a právní ochrana	11 603,13	0,97	0,09
6 Všeobecná veřejná správa a služby	49 294,47	4,11	0,38

Zdroj: databáze ARIS

Nejvýznamnější položka, z hlediska odvětvového členění, připadla na Služby pro obyvatelstvo a to cca. 736,3 milionů korun. V rámci této skupiny kapitálových výdajů města nejvíce investovala do péče o sportoviště, tělocvičny, sportovní haly, plavecké

bazény apod. v majetku měst, dále pak do rozvoje bydlení a bytového hospodářství, komunálních služeb, vzdělání (převážně se jedná o předškolní zařízení a základní školy), do oblasti kultury (převážně divadel), ochrany památek a péče o kulturní dědictví. V rámci ochrany životního prostředí byla nejvyšší částka vynaložena na nakládání s odpady a péči o veřejnou zeleň.

Druhá objemově nejvyšší položka kapitálových výdajů připadla na Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství a to téměř 280,3 miliónů korun. Největší část investic směřovala do oblasti odvodu a čištění odpadních vod, pozemních komunikací, činností souvisejících se zásobováním pitnou vodou a do oblasti výstavby a rekonstrukce vodních děl.

V oblasti Zemědělství a lesního hospodářství bylo proinvestováno 80,1 miliónů korun, nejvýznamnější částku (téměř 69,4 mil. korun) investovalo město Strakonice. Převážná část těchto prostředků byla určena na podporu zemědělských záměrů, restrukturalizaci zemědělského podnikání a na lesní hospodářství.

Celkem 40,7 miliónů korun bylo vynaloženo na Sociální věci a politiku zaměstnanosti. Převážná část finančních prostředků, které investovala zejména města Tábor (30,4 mil. Kč) a Strakonice (9,7 mil. Kč), byla ručena na pečovatelskou službu.

V oblasti Všeobecné veřejné správy a služeb byly prostředky investovány do programového vybavení, výpočetní techniky, dopravních prostředků, budov a staveb, strojů, přístrojů a zařízení. Bezpečnost státu a právní ochrana si vyžádala výdaje v celkové výši 11,6 miliónů korun.

2. 4. Odhad celkové potřeby kapitálových výdajů

Při odhadování celkové výše kapitálových výdajů vychází města ze strategického plánu a rozpočtového výhledu se zohledněním priorit daného roku a dotační politiky státu a Evropské unie.

2. 5. Zdroje financování kapitálových výdajů obcí

Výše jmenovaná města uskutečnila v minulosti celou řadu investičních akcí, na jejichž realizaci byly použity vlastní prostředky měst, přijaté dotace a v neposlední řadě návratné finanční zdroje.

V případě dotací využívala města převážně prostředky ze Státního fondu životního prostředí na sanaci skládek odpadů, ze Státního fondu rozvoje bydlení na výstavbu nájemních bytů a domů s pečovatelskou službou a ze Státního fondu dopravní infrastruktury na výstavbu cyklistických stezek. V případě Jindřichova Hradce byly čerpány také dotace od Jihočeského kraje na rekonstrukci kapliček.

Ze státního rozpočtu čerpala města bezúročné návratné finanční výpomoci a půjčky. Tyto prostředky byly použity na obnovu a modernizaci bytového fondu, rekonstrukci čistíren odpadních vod a obnovu vodohospodářské infrastruktury.

Z fondů Evropské unie používala města prostředky převážně na rekonstrukci kulturních památek, investice v oblasti cestovního ruchu a životního prostředí.

Kromě výše jmenovaných zdrojů používala města na financování investic také úvěry od bankovních subjektů a to především na bytovou výstavbu, nákup a rekonstrukci budov v majetku měst, rekonstrukci kanalizace a hrází.

Finanční zdroje plynoucí z komunálních dluhopisů, komunálního leasingu a modelu PPP – public private partnership výše jmenovaná města pro financování svých investic nepoužila.

Města Tábor, Písek a Strakonice spolupracují při realizaci investic také s jinými městy či obcemi. Tábor je členem Dobrovolného svazku obcí Táborsko, města Písek a Strakonice spolu spolupracují na výstavbě dotřídňovací linky.

Do budoucna plánují města další investice v řádech desítek až stovek miliónů korun. Nejčastěji se jedná o další výstavbu bytových domů, rekonstrukci kulturních památek a budov v majetku měst, výstavbu či přestavbu stávajících budov na zařízení pro seniory, rekonstrukci komunikací včetně inženýrských sítí, výstavbu či rekonstrukci kanalizace.

Uvedené investice plánují města hradit převážně z vlastních prostředků a přijatých dotací ze státních fondů a prostředků fondů EU, o které mají zažádáno. Možnost financování těchto investic pomocí úvěru města zatím neuvažují.

Dále existují investice, které by bylo potřeba uskutečnit, avšak města na ně nemají dostatek finančních prostředků. Nejčastěji města uváděla nutnost regenerace panelových sídlišť, rekonstrukce infrastruktury či budov v majetku města a výstavbu průmyslových zón.

2. 6. Souvislost kapitálových výdajů se zadlužeností města

Aby byla města schopna realizovat své cíle v podobě zvyšování standardu života ve městě, investiční výstavby, oprav a udržování majetku města, jsou často nuceny používat návratné finanční zdroje. Právě tyto zdroje jsou příčinou zadluženosti.

Ukazatel dluhové služby se u těchto měst pohyboval v roce 2004 v průměrné výši okolo 4%, nejnižší ukazatel dluhové služby vykazovalo město Strakonice (2,18%) a nejvyšší ukazatel připadl na město Tábor (6%).

3. Třetí velikostní skupina obcí

3. 1. Průměrné statistické údaje skupiny obcí¹²

Katastrální výměra:	4 679
Počet částí:	8
Počet obyvatel:	7 639
Průměrný věk:	36
Pošta:	100 %
Škola:	100 %
Zdravotnické zařízení:	100 %
Policie:	100 %
Kanalizace (ČOV):	100 %
Vodovod:	100 %
Plynofikace:	90 %

Třetí velikostní skupinu obcí s počtem obyvatel od 5 tisíc do 10 tisíc zastupují města, Bechyně, Veselí nad Lužnicí, Vodňany, Blatná, Soběslav, Dačice, Vimperk, Týn nad Vltavou, Třeboň a Milevsko. Jedná se o města s počtem obyvatel od 6 do 9 tisíc obyvatel, jejichž katastrální výměra je v průměru 4 679 ha.

Technická vybavenost těchto měst je zastoupena pouze z 90%, neboť v Týně nad Vltavou chybí plynofikace. Občanská vybavenost – tedy pošta, škola, zdravotnické zařízení a policie je v případě těchto měst zastoupena ze 100%.

---

¹² Zdroj: www.mesta.obce.cz, 14.02.2005

3. 2. Dynamika kapitálových výdajů

Z údajů uvedených v tabulce 15 je zřejmé, že podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích klesá. V roce 2004 představovaly kapitálové výdaje 27% z celkových výdajů obecních rozpočtů. V letech 2001 až 2004 hospodařila města převážně s deficitními rozpočty.

Tabulka 14: Vývoj výdajů 3. velikostní skupiny (tis. Kč)

VÝDAJE	2001	2002	2003	2004
Běžné výdaje	89 510,5	109 292,63	148 124,54	147 918,08
Kapitálové výdaje	56 574,6	53 019,209	66487,319	56 102,649
Výdaje celkem	14 6085	16 2 311,84	214 611,86	204 020,72
Podíl kapitálových výdajů	0,39	0,33	0,31	0,27
Saldo rozpočtu	-81 13,1	41 16,89	-1168,372	-12 511,007

Zdroj: databáze ARIS

3. 3. Odvětvová skladba kapitálových výdajů

Kapitálové výdaje této skupiny měst představovaly v roce 2004 celkem 561 miliónů korun.

Tabulka 15: Odvětvová skladba kapitálových výdajů 3. velikostní skupiny v roce 2004 (tis. Kč)

Skupina/ Název	Celkové výdaje	% podíl na celkových výdajích	Výdaje na 1 obyvatele
1 Zemědělství a lesní hospodářství	2 435,37	0,43	0,03
2 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	191 477,97	34,13	2,51
3 Služby pro obyvatelstvo	255 163,27	45,48	3,34
4 Sociální věci a politika zaměstnanosti	85 504,39	15,24	1,12
5 Bezpečnost státu a právní ochrana	3 929,91	0,70	0,05
6 Všeobecná veřejná správa a služby	22 515,58	4,01	0,29

Zdroj: databáze ARIS

Nejvýznamnější položka, z hlediska odvětvového členění, připadla na Služby pro obyvatelstvo a to 255 miliónů korun. V rámci této skupiny investovala města nejvíce prostředků (více než 133 mil. Kč) do oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje, do oblasti zásobování teplem, osvětlení a výstavby inženýrských sítí. Investice

do ochrany životního prostředí byly určeny převážně na ochranu ovzduší a klimatu, péči o veřejnou zeleň, rekultivaci půdy a nakládání s odpady.

Objem finančních prostředků v celkové výši 191,4 miliónů korun byl proinvestován v rámci skupiny Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Největší část investic byla vynaložena na opravy a údržbu komunikací a odvod a čištění odpadních vod. 15 miliónů korun bylo použito na investice v oblasti zásobování pitnou vodou.

Sumu 85,5 miliónů korun vydala města na výstavby domovů důchodců, penzionů pro seniory, domů s pečovatelskou službou či sociálních ústavů pro dospělé. Nejvyšší částky připadají na města Bechyně (33,2 mil. Kč), Veselí nad Lužnicí (26,7 mil. Kč), Soběslav (14,1 mil. Kč) a Milevsko (10,2 mil. Kč).

V rámci Všeobecné veřejné správy použila města 22,5 miliónů korun na nákup či opravy budov, strojů a zařízení v majetku města. Dále prostředky směřovaly do programového vybavení, na pořízení výpočetní techniky a dopravních prostředků.

Bezpečnost státu a právní ochrana si vyžádala kapitálové výdaje v celkové výši 3,9 miliónů korun, které směřovaly převážně do oblasti požární ochrany a integrovaného záchranného systému.

Nejmenší část peněz (2,4 mil. Kč) byla použita v oblasti Zemědělství a lesního hospodářství. Nejvíce těchto prostředků (1,6 mil. Kč) použilo město Dačice na investice ve správě v lesním hospodářství.

3. 4. Odhad celkové potřeby kapitálových výdajů

Odhad celkové výše kapitálových výdajů měst se odvíjí od výše finančních zdrojů na jejich krytí a aktuální potřeby realizace jednotlivých investičních akcí. Města vycházejí ze strategického plánu a střednědobého rozpočtového výhledu, který vychází z Programového prohlášení zastupitelstva města na dané volební období.

3. 5. Zdroje financování kapitálových výdajů obcí

Výše jmenovaná města uskutečnila v minulosti celou řadu investičních akcí, na jejichž realizaci byly použity vlastní prostředky měst, přijaté dotace a v neposlední řadě návratné finanční zdroje.

V případě dotací využívala města převážně prostředky ze Státního fondu životního prostředí na rekonstrukci, rozšíření a intenzifikaci kanalizací a čistíren odpadních vod a na rekultivaci skládek. Ze Státního fondu rozvoje bydlení čerpala města prostředky na výstavbu nájemních bytů a domů s pečovatelskou službou a ze Státního fondu dopravní infrastruktury na výstavbu chodníků. Dále pak byly čerpány prostředky ze státního rozpočtu na rekonstrukce budov městských úřadů a budov v majetku měst, obnovu vodovodů po povodních a vybudování varovacích systémů měst. Pouze město Týn nad Vltavou čerpalo dotace také z krajského rozpočtu, tyto prostředky byly použity na financování vodohospodářské stavby a studii odtokových poměrů v intravilánu města.

Prostředky získané prostřednictvím bezúročných návratných finančních výpomocí a půjček ze státního rozpočtu použila města na dofinancování a výstavby kanalizací a čističek odpadních vod.

Pouze město Týn nad Vltavou čerpalo prostředky z fondů Evropské unie, které byly použity na financování rekonstrukce komunikací a kanalizace.

Další potřebné prostředky na financování potřebných investic si města zajistila prostřednictvím úvěrů. Část těchto prostředků byla určena na spolufinancování některých výše jmenovaných investic – rekonstrukce komunikací, kanalizací, čističek odpadních vod či bytovou výstavbu. Dále byla z těchto prostředků financována rekonstrukce rozvodu tepla a přístavba k budově školy.

Město Bechyně financovalo pořízení termostatických ventilů prostřednictvím komunálního leasingu. Ostatní města tento zdroj nevyužila.

Finanční zdroje plynoucí z komunálních dluhopisů a modelu PPP – public private partnership výše jmenovaná města v minulých letech nepoužila. Při realizaci těchto investic města nespolupracují s jinými městy či obcemi.

Do budoucna plánují města další investice v řádech desítek milionů korun – rekonstrukce místních komunikací a chodníků, výstavbu vodovodů a kanalizací, výstavbu či rozšíření teplovodů a technické infrastruktury, výstavbu bytů, rekonstrukce náměstí, ulic a sídlišť. Uvedené investice plánují města hradit převážně z vlastních prostředků, přijatých dotací, úvěrů, popřípadě půjček.

Dále existují investice, které by bylo potřeba uskutečnit, avšak města na ně nemají dostatek finančních prostředků. Nejčastěji města uváděla nutnost rekonstrukce komunikací a chodníků, rekonstrukce nebo výstavby sportovních hal či sportovišť, rekonstrukce majetku ve vlastnictví měst, opravy inženýrských sítí a veřejného osvětlení, výstavbu nebo rozšíření vodovodů, kanalizací a teplovodů.

3. 6. Souvislost kapitálových výdajů se zadlužeností města

Výše jmenovaná města použila na financování svých kapitálových výdajů také úvěry, které jsou spojeny s úrokovým zatížením a jsou hlavní příčinou vykazované zadluženosti měst.

Ukazatel dluhové služby se u těchto měst pohyboval v roce 2004 v průměrné výši 7,14%, nejnižší ukazatel dluhové služby vykazovalo město Milevsko (2,01%) a nejvyšší ukazatel připadl na město Týn nad Vltavou (10,75%).

4. Čtvrtá velikostní skupina obcí

4. 1. Průměrné statistické údaje skupiny obcí¹³

Katastrální výměra:	4 978 ha
Počet částí:	6,6
Počet obyvatel:	3 237
Průměrný věk:	36,5
Pošta:	100 %
Škola:	100 %
Zdravotnické zařízení:	100 %
Policie:	80 %
Kanalizace (ČOV):	90 %
Vodovod:	100 %
Plynofikace:	90 %

Čtvrtou velikostní skupinu obcí s počtem obyvatel od 2 tisíc do 5 tisíc zastupují města Rudolfov, Nové Hrady, Slavonice, Mladá Vožice, Volyně, Nová Bystřice, České Velenice, Borovany, Volary a Hluboká nad Vltavou. Průměrná katastrální výměra těchto měst je 4,98 tisíc hektarů.

Technická vybavenost je v případě vodovodu zastoupena ze 100%, vybavenost plynofikací a kanalizací vykazuje pouze 90% výše jmenovaných měst (České Velenice nemají zaveden plyn, Rudolfovu chybí kanalizace). Občanská vybavenost je v případě pošt, škol a zdravotnického zařízení zastoupena ze 100%, v případě policie pouze z 80%, neboť v Borovanech a Českých Velenicích není úřadovna policie ČR.

---

¹³ Zdroj: www.mesta.obce.cz, 20.02.2006

4. 2. Dynamika kapitálových výdajů

Z údajů v tabulce 17 je patrné, že v roce 2002 došlo k razantnímu poklesu kapitálových výdajů oproti roku 2001 (o 15%), v roce 2004 došlo k nárůstu těchto výdajů oproti roku 2003 o 5%. Oproti roků 2001 a 2002 dosáhla výše jmenovaná města v letech 2003 a 2004 přebytku rozpočtu.

Tabulka 16: Průměrný vývoj výdajů 4. velikostní skupiny (tis. Kč)

VÝDAJE	2001	2002	2003	2004
Běžné výdaje	35 096,74	42 379,16	49 579,63	47 496,42
Kapitálové výdaje	17 900,00	10 059,22	10 901,68	13 812,01
Výdaje celkem	52 996,73	52 438,38	60 481,31	61 308,43
Podíl kapitálových výdajů	0,34	0,19	0,18	0,23
Saldo rozpočtu	-4 731,48	-680,71	939,21	5 114,10

Zdroj: databáze ARIS

4. 3. Odvětvová skladba kapitálových výdajů

Kapitálové výdaje této skupiny měst představovaly v roce 2004 celkem 138,12 miliónů korun.

Tabulka 17: Odvětvová skladba kapitálových výdajů 4. velikostní skupiny v roce 2004 (tis. Kč)

Skupina/ Název	Celkové výdaje	% podíl na celkových výdajích	Výdaje na 1 obyvatele
1 Zemědělství a lesní hospodářství	234	0,17	0,01
2 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	45 803,64	33,01	1,42
3 Služby pro obyvatelstvo	81 150,83	58,48	2,51
4 Sociální věci a politika zaměstnanosti	9 124,36	6,58	0,28
5 Bezpečnost státu a právní ochrana	1 059,65	0,76	0,03
6 Všeobecná veřejná správa a služby	1 397,69	1,01	0,04

Zdroj: databáze ARIS

Nejvýznamnější položka, z hlediska odvětvového členění, připadla na Služby pro obyvatelstvo a to 81,15 miliónů korun. V rámci této skupiny investovala města nejvíce prostředků do oblasti vzdělání, bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje a oblasti

kultury. Nejvýznamnější částky investovala města Nová Bystřice (investice do oblasti vzdělání ve výši 18,37 mil. Kč) a Nové Hrady (investice do obnovy kulturních památek ve výši 15,94 mil. Kč). Na investiční akce v rámci ochrany životního prostředí, které se týkaly převážně péče o vzhled obce a veřejnou zeleň, bylo vynaloženo pouze 441 tisíc korun.

Druhá nejvýznamnější částka kapitálových výdajů byla vynaložena na investice v rámci skupiny Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Obce proinvestovaly souhrnně 48,8 milionů korun, největší část peněžních prostředků (31,7 mil. Kč) byla určena na opravy a údržbu komunikací. Necelých 7,9 milionů korun bylo použito na investice v oblasti odvodu a čištění odpadních vod.

Pouze Mladá Vožice investovala do oblasti sociální péče a pomoci. Peněžní prostředky ve výši 9,1 milionů korun byly použity na výstavbu domu s pečovatelskou službou.

V rámci Všeobecné veřejné správy použila města 1,4 milionů korun na nákup či opravy budov, staveb a zařízení v majetku měst. Dále pak prostředky směřovaly do programového vybavení a na pořízení výpočetní techniky a dopravních prostředků.

Bezpečnost státu a právní ochrana si vyžádala kapitálové výdaje v celkové výši 3,9 milionů korun, které směřovaly převážně do oblasti požární ochrany a integrovaného záchranného systému.

Nejméně (234 tisíc korun) proinvestovala města Nové Hrady a Borovany v oblasti Zemědělství a lesního hospodářství. Tyto prostředky byly použity převážně na investiční akce v oblasti pěstební činnosti.

4. 4. Odhad celkové potřeby kapitálových výdajů

Odhad celkové výše kapitálových výdajů měst se odvíjí od výše finančních zdrojů na jejich krytí a aktuální potřeby realizace jednotlivých investičních akcí. Města vycházejí ze strategického plánu a střednědobého rozpočtového výhledu, který vychází z Programového prohlášení zastupitelstva města na dané volební období.

4. 5. Zdroje financování kapitálových výdajů obcí

Výše jmenovaná města uskutečnila v minulosti celou řadu investičních akcí, na jejichž realizaci byly použity vlastní prostředky měst, přijaté dotace a v neposlední řadě návratné finanční zdroje.

V případě dotací a bezúročných návratných finančních výpomocí a půjček využívala města převážně prostředky ze Státního fondu životního prostředí na výstavbu plynofikace a kanalizačních sběračů. Ze státního fondu rozvoje bydlení čerpala města prostředky na výstavbu nájemních bytů a domů s pečovatelskou službou. Město Hluboká nad Vltavou čerpalo dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury, tyto prostředky byly použity na vybudování bezbariérových přechodů. Návratné finanční výpomoci a půjčky z krajského rozpočtu města nečerpala.

Města Volary a České Velenice čerpaly také prostředky fondů Evropské unie. Volary použily tyto prostředky na rekonstrukci lesních cest. V případě Českých Velenic byly prostředky čerpány v rámci přeshraniční spolupráce s partnerským městem Gmünd.

Další potřebné prostředky na financování potřebných investic si města zajistila prostřednictvím úvěrů. Část těchto prostředků byla určena na spolufinancování některých výše jmenovaných investic – bytovou výstavbu či plynofikaci. Dále byly z těchto prostředků financovány výstavby bytových jednotek, kanalizačních sběračů, rekonstrukce kanalizací a komunikací.

České Velenice financovaly nákup osobních automobilů prostřednictvím komunálního leasingu, ostatní města tento zdroj financování nepoužila.

Možnost financovat kapitálové výdaje prostřednictvím komunálních dluhopisů a modelu PPP – public private partnership výše jmenovaná města v minulých letech nepoužila.

I v budoucnu budou muset města uskutečnit celou řadu investic v řádech desítek miliónů korun – vybudování čističek vod, skládek odpadu, rozšíření hřbitova, rekonstrukce budov ve vlastnictví měst, rekonstrukce místních komunikací a chodníků, úpravy veřejných

prostranství a rekonstrukce kanalizací. Uvedené investice plánují města hradit převážně z vlastních prostředků, přijatých dotací, úvěrů, popřípadě půjček.

Také v případě těchto měst existují investice, které by bylo potřeba uskutečnit, avšak města na jejich realizaci nemají dostatek finančních prostředků. Nejčastěji města uváděla nutnost rekonstrukce komunikací a chodníků, rekonstrukce majetku ve vlastnictví měst a výstavbu čističky odpadních vod.

4. 6. Souvislost kapitálových výdajů se zadlužeností města

Výše jmenovaná města použila na financování svých kapitálových výdajů také úvěry, které jsou spojeny s úrokovým zatížením a jsou hlavní příčinou vykazované zadluženosti měst.

Ukazatel dluhové služby se u těchto měst pohyboval v roce 2004 v průměrné výši 5,5%, nejnižší ukazatel dluhové služby vykazovalo město České Velenice (0,03%) a nejvyšší ukazatel připadl na město Rudolfov (15%).

5. Pátá velikostní skupina obcí

5. 1. Průměrné statistické údaje skupiny obcí¹⁴

Katastrální výměra:	3 300 ha
Počet částí:	6
Počet obyvatel:	1 177
Průměrný věk:	36,8
Pošta:	93 %
Škola:	87 %
Zdravotnické zařízení:	87 %
Policie:	27 %
Kanalizace (ČOV):	93 %
Vodovod:	100 %
Plynofikace:	67 %

Pátou velikostní skupinu s počtem obyvatel od 500 do 2 000 zastupují obce Kluky, Nová Ves, Deštná, Želeč, Český Rudolec, Dolní Dvořiště, Bernartice, Frymburk, Dříteň, Kovářov, Kunžak, Včelná, Hrdějovice, Vlachovo Březí a Lhenice. Průměrná katastrální výměra těchto obcí představuje 3 300 hektarů.

Z hlediska Technické vybavenosti je v obcích nejčastěji zaveden vodovod (100%), kanalizace (93%), plynofikace je zavedena pouze v 67% výše jmenovaných obcí. V případě občanské vybavenosti se na území těchto obcí nachází nejčastěji pošta (93%), škola a zdravotnické středisko (87%), policie je zastoupena pouze v 27% těchto obcí.

Průzkumem provedeným sociologickou laboratoří bylo zjištěno, že:

- 1.) ve 36,3% se v obci nachází základní i mateřská škola, lékař, více obchodů, knihovna a další vybavenost,
- 2.) ve 28% má obec základní školu, lékaře a alespoň jeden obchod,

---

¹⁴ Zdroj: www.mesta.obce.cz, 16.3.2006

- 3.) ve 35% je v obci pouze obchod a škola s prvním stupněm nebo lékař, který dojíždí pouze některé dny v týdnu,
- 4.) pouze v 0,7% nemá obec žádný ze základních prvků vybavenosti (MAŘÍKOVÁ, 2005).

5. 2. Dynamika kapitálových výdajů

Jak je patrné z následující tabulky, v roce 2002 došlo k nárůstu kapitálových výdajů oproti roku 2001 o 13%. V roce 2004 došlo k poklesu oproti roku 2003 o 2%. V letech 2001 až 2004 hospodařily v průměru výše jmenované obce s přebytkovým rozpočtem.

Tabulka 18: Průměrný vývoj výdajů 5. velikostní skupiny (tis. Kč)

VÝDAJE	2001	2002	2003	2004
Běžné výdaje	10217	11383,22	16553,05	16794,9
Kapitálové výdaje	3831,85	7594,1	6993,717	6411,264
Výdaje celkem	14048,8	18 977,32	23 546,77	23 206,16
Podíl kapitálových výdajů	0,27	0,40	0,30	0,28
Saldo rozpočtu	253,03	630,57	541,265	304,25

Zdroj: databáze ARIS

5. 3. Odvětvová skladba kapitálových výdajů

Kapitálové výdaje této skupiny obcí představovaly v roce 2004 celkem 95,7 miliónů korun.

Tabulka 19: Odvětvová skladba kapitálových výdajů 5. velikostní skupiny v roce 2004 (tis. Kč)

Skupina/ Název	Celkové výdaje	% podíl na celkových výdajích	Výdaje na 1 obyvatele
1 Zemědělství a lesní hospodářství	68,14	0,08	0,00
2 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	27 096,83	30,12	1,53
3 Služby pro obyvatelstvo	52 486,43	58,33	2,97
4 Sociální věci a politika zaměstnanosti	3 567,42	3,96	0,20
5 Bezpečnost státu a právní ochrana	111,16	0,12	0,01
6 Všeobecná veřejná správa a služby	6 644,85	7,39	0,38

Zdroj: databáze ARIS

Nejvýznamnější položka, z hlediska odvětvového členění, připadla na Služby pro obyvatelstvo a to 52,5 miliónů korun. V rámci této skupiny investovaly obce nejvíce prostředků do bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje, přičemž více než 50% těchto prostředků (22,6 mil. Kč) bylo určeno na rozvoj bydlení a bytové hospodářství. Zbytek prostředků pak byl použit na financování výstavby inženýrských sítí, na územní plánování, lokální zásobování teplem a veřejné osvětlení.

Druhá nejvýznamnější skupina kapitálových výdajů (27,1 mil. Kč), z hlediska odvětvového členění, byla vynaložena v oblasti Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Nejvyšší částka peněžních prostředků (11,6 mil. Kč) byla vyplacena za opravy a údržbu komunikací, 6,5 miliónů korun bylo proinvestováno v oblasti dopravy pitné vody a odvádění a čištění odpadních vod. Obce Bernartice a Dříteň investovaly také do vodních děl v zemědělské krajině, Deštná vydala 250 tisíc korun na podporu průmyslové zóny.

V rámci Všeobecné veřejné správy použily obce 6,6 miliónů korun na nákup či opravy budov, strojů a zařízení. Dále pak prostředky byly použity na nákup pozemků a prořízení programového vybavení, výpočetní techniky a dopravních prostředků.

V oblasti sociální péče vynaložily obce Deštná, Bernartice a Kunžak prostředky v celkové výši 3,57 miliónů korun na investice do pečovatelské služby.

Bezpečnost státu a právní ochrana si vyžádala kapitálové výdaje v celkové výši 111,2 tisíce korun, které byly převážně použity na kapitálové výdaje dobrovolné složky požární ochrany obcí.

Pouze obec Dolní Dvořiště investovala také v oblasti Zemědělství a lesního hospodářství. Částka 68,14 tisíc korun byla použita na nákup nehmotného investičního majetku pro Správu lesního hospodářství.

5. 4. Odhad celkové potřeby kapitálových výdajů

Při odhadu celkové potřeby kapitálových výdajů vycházejí obce ze strategického plánu a střednědobého rozpočtového výhledu, který vychází z Programového prohlášení

zastupitelstva obce na dané volební období. Obce vyhodnocují konkrétní potřeby realizace jednotlivých investic v návaznosti na vyhlašované granty.

5. 5. Zdroje financování kapitálových výdajů obcí

Výše jmenované obce uskutečnily v minulosti celou řadu investičních akcí, na jejichž realizaci byly použity vlastní prostředky obcí, přijaté dotace a v neposlední řadě návratné finanční zdroje.

V případě dotací a bezúročných návratných finančních výpomocí a půjček využívaly obce převážně prostředky ze Státního fondu rozvoje bydlení na výstavbu či opravy bytů a domů s pečovatelskou službou, ze Státního fondu dopravní infrastruktury na opravu chodníků a místních komunikací a ze Státního fondu životního prostředí na vybudování plynofikace, výstavbu a rekonstrukci kanalizačních sběračů a vodovodů. Návratné finanční výpomoci a půjčky z krajského rozpočtu obce nečerpaly.

Z fondů Evropské unie čerpaly prostředky pouze obce Kluky, Kunžak a Frymburk. V případě Kunžaku a obce Kluky byly použity prostředky na rekonstrukci komunikací, Frymburk z nich financoval výstavbu čističky odpadních vod.

Další potřebné prostředky na financování potřebných investic si obce zajistily prostřednictvím úvěrů. Část těchto prostředků byla určena na spolufinancování některých výše jmenovaných investic – výstavbu domu s pečovatelskou službou, vodovodů, místních komunikací či rekonstrukci vodovodů.

Frymburk financoval nákup mechanizace pro údržbu obce prostřednictvím komunálního leasingu, ostatní města tento zdroj finančních prostředků nevyužila.

Možnost financovat kapitálové výdaje prostřednictvím komunálních dluhopisů a modelu PPP – public private partnership výše jmenované obce v minulých letech nepoužily.

Pouze obce Frymburk a Kunžak spolupracují při realizaci investic s ostatními obcemi. Frymburk spolupracoval s Lipnem nad Vltavou při výstavbě cyklostezky, Kunžak je členem dobrovolného svazku obcí Mikroregion Podjavořicko.

Také v budoucnosti plánují obce uskutečnit celou řadu investic v řádech stovek tisíců až miliónů korun. Především se jedná o vybudování čističek vod, místních komunikací, o výstavbu bytů, kanalizačních sběračů, veřejného osvětlení, rekonstrukci a zateplení budov ve vlastnictví obcí a úpravu veřejných prostranství. Uvedené investice chtějí obce financovat převážně z vlastních prostředků, přijatých dotací, úvěrů, případně půjček.

Přesto existují investice, které by bylo potřeba uskutečnit, avšak obce nemají na jejich realizaci dostatek finančních prostředků. Nejčastěji obce uváděly nutnost rekonstrukce a výstavby nových komunikací a chodníků, rekonstrukce majetku ve vlastnictví obcí a výstavbu čističky odpadních vod.

5. 6. Souvislost kapitálových výdajů se zadlužeností obcí

Jak již bylo zmíněno, obce použily na financování kapitálových výdajů také úvěry, které jsou spojeny s úrokovým zatížením a jsou hlavní příčinou vykazované zadluženosti obcí.

Ukazatel dluhové služby se u těchto obcí pohyboval v roce 2004 v průměrné výši 6,15%, nulový ukazatel dluhové služby vykázala obec Kluky a nejvyšší ukazatel připadl na obec Včelná (15,37%).

6. Šestá velikostní skupina obcí

6. 1. Průměrné statistické údaje skupiny obcí¹⁵

Katastrální výměra:	1 107 ha
Počet částí:	2,5
Počet obyvatel:	220
Průměrný věk:	40,4
Pošta:	13 %
Škola:	13 %
Zdravotnické zařízení:	6,7 %
Policie:	0 %
Kanalizace (ČOV):	53 %
Vodovod:	73 %
Plynofikace:	20 %

Šestou velikostní skupinu s počtem obyvatel od 0 do 500 zastupují obce Vlkov, Kožlí, Řemíčov, Dobronice u Bechyně, Vlksice, Tálín, Střížov, Rataje, Hatín, Zahradky, Zhoř, Mičovice, Orlík nad Vltavou, Ražice a Hracholusky. Průměrná katastrální výměra těchto obcí představuje 1 107 hektarů.

Z hlediska technické vybavenosti je v obcích nejčastěji zaveden vodovod (73%), kanalizace (53%) a plynofikaci vykazuje pouze 20% z výše jmenovaných obcí. Pošta a škola se nacházejí ve 13% obcí, zdravotnické středisko pouze v necelých 7% obcí. Úřadovna policie ČR se na území výše jmenovaných obcí nenachází.

---

¹⁵ Zdroj: www.mesta.obce.cz, 16.3.2006

Průzkumem provedeným sociologickou laboratoří, jehož cílem bylo zjistit zastoupení ostatních prvků občanské vybavenosti, bylo zjištěno, že:

- 1.) v žádné obci z této velikostní kategorie se současně nenachází základní i mateřská škola, lékař, více obchodů, knihovna a další vybavenost,
- 2.) v 8 % má obec základní školu, lékaře a alespoň jeden obchod,
- 3.) ve 81,3% je v obci pouze obchod a škola s prvním stupněm nebo lékař, který dojíždí pouze některé dny v týdnu,
- 4.) v 10,7% nemá obec žádný ze základních prvků vybavenosti (MAŘÍKOVÁ, 2005).

6. 2. Dynamika kapitálových výdajů

Jak je patrné z tabulky 20, podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích představoval v roce 2001 42% a v roce 2002 31%. V roce 2002 došlo k poklesu kapitálových výdajů oproti roku 2001 o 22% a v roce 2004 k nárůstu oproti roku 2003 o 3%. Ve sledovaném období hospodařily výše jmenované obce v průměru převážně s deficitním rozpočtem.

Tabulka 20: Průměrný vývoj výdajů 6.velikostní skupiny (tis. Kč)

VÝDAJE	2001	2002	2003	2004
Běžné výdaje	1 770,49	2 113,29	2 347,70	2 563,49
Kapitálové výdaje	1 288,28	934,19	225,41	345,87
Výdaje celkem	3 058,78	3 047,48	2 573,11	2 909,36
Podíl kapitálových výdajů	0,42	0,31	0,09	0,12
Saldo rozpočtu	-464,61	-53,89	266,66	-106,66

Zdroj: databáze ARIS

6. 3. Odvětvová skladba kapitálových výdajů

Tato skupina obcí vynaložila v roce 2004 kapitálové výdaje v celkové výši 3,9 miliónů korun. Jedná se o malé obce s malým počtem obyvatel a tomu také odpovídá výše zdrojů na pokrytí kapitálových výdajů. Pokud obce investují v rámci jedné skupiny kapitálových výdajů, zpravidla jim nezbudou prostředky na investice v rámci jiné skupiny.

Tabulka 21: Odvětvová skladba kapitálových výdajů 6. velikostní skupiny v roce 2004 (tis. Kč)

Skupina/ Název	Celkové výdaje	% podíl na celkových výdajích	Výdaje na 1 obyvatele
1 Zemědělství a lesní hospodářství	0	0,00	0,00
2 Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	1 534	27,70	0,47
3 Služby pro obyvatelstvo	1 584,2	28,61	0,48
4 Sociální věci a politika zaměstnanosti	0	0,00	0,00
5 Bezpečnost státu a právní ochrana	45	0,81	0,01
6 Všeobecná veřejná správa a služby	2 374,99	42,88	0,72

Zdroj: databáze ARIS

Všeobecná veřejná správa a služby si vyžádaly nejvyšší kapitálové výdaje. Největší částku zaplatila obec Kožlí za nákup nové budovy (1,568 mil. Kč), obce Ražice (195,4 tis. Kč), Zhoř (248 tis. Kč) a Rataje (16,65 tis. Kč) investovaly do nákupu pozemku. Obec Hracholusky vydala 205,63 tisíc korun za opravy budovy a Řemíčov investoval 71,4 tis. Kč do dopravních prostředků.

V rámci skupiny Služby pro obyvatelstvo uskutečnily obce Kožlí (382 tis. Kč) a Řemíčov (200 tis. Kč) investice v oblasti volného času dětí a mládeže, Rataje vydaly 91,6 tisíc korun na péči o vzhled obce a veřejnou zeleň, obce Hatín (316,5 tis. Kč), Mičovice (273 tis. Kč) a Orlík nad Vltavou (100 tis. Kč) investovaly do rozvoje bydlení a Ražice vynaložily 16 tisíc korun na ochranu ovzduší.

Obec Zahrádky vynaložila 500,2 tisíc korun na opravy komunikací, Mičovice investovaly 659 tisíc korun do oblasti dopravy pitné vody, obce Hracholusky (147,6 tis. Kč) a Hatín (47,6 tis. Kč) uskutečnily rekonstrukce kanalizací. Obec Ražice investovala 93,5 tis. korun do oblasti veřejné správy a 83,5 tisíc korun do oblasti veřejné dopravy. Celkem tyto obce proinvestovaly v rámci skupiny Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství 1,6 miliónů korun.

Obec Kožlí poskytla 45 tisíc korun na investice v oblasti dobrovolné složky požární ochrany. Ostatní obce v rámci skupiny kapitálových výdajů Bezpečnost státu a právní ochrana neinvestovaly.

Do oblasti Zemědělství a lesního hospodářství a Služeb pro obyvatelstvo výše jmenované obce v roce 2004 neinvestovaly.

6. 4. Odhad celkové potřeby kapitálových výdajů

Při odhadu celkové potřeby kapitálových výdajů vycházejí obce ze strategického plánu a střednědobého rozpočtového výhledu, který vychází z Programového prohlášení zastupitelstva obce na dané volební období. Obce vyhodnocují konkrétní potřeby realizace jednotlivých investic v návaznosti na jejich finanční možnosti.

6. 5. Zdroje financování kapitálových výdajů obcí

Výše jmenované obce uskutečnily v minulosti investice, na jejichž realizaci byly použity nejen vlastní prostředky obcí a přijaté dotace, ale také návratné finanční zdroje.

V případě dotací a bezúročných návratných finančních výpomocí a půjček využívaly obce převážně prostředky ze Státního fondu životního prostředí na vybudování plynofikace, vodovodů a kanalizací a ze Státního fondu rozvoje bydlení na opravy obecních bytů. Návratné finanční výpomoci a půjčky z krajského rozpočtu obce nečerpaly.

Z fondů Evropské unie čerpaly prostředky pouze obce Zahrádky a Střížov, především na rekonstrukci a výstavbu komunikací.

Aby mohly obce Mičovice, Hatín a Zahrádky realizovat investice v oblasti výstavby a opravy komunikací, vodovodů a plynofikace, byly nuceny tyto investiční akce spolufinancovat prostřednictvím úvěrů.

Možnost financovat kapitálové výdaje prostřednictvím komunálních dluhopisů, komunálního leasingu a modelu PPP – public private partnership výše jmenované obce v minulých letech nepoužily.

Při realizaci propojovacího vodovodu spolupracuje obec Hatín se sousední obcí Polště, obce Tálín, Vlksice, Zahrádky a Střížov jsou členy dobrovolných svazku obcí či mikroregionů.

V budoucnosti plánují obce investice především v oblasti výstavby vodovodů včetně vodojemů a oprav obecního majetku. Uvažované investice si vyžádají nemalé prostředky, které chtějí obce uhradit převážně z přijatých dotací, vlastních prostředků, ale také z poskytnutých úvěrů.

Přesto existují investice, které by bylo potřeba uskutečnit, avšak obce nemají na jejich realizaci dostatek finančních prostředků. Nejčastěji obce uváděly nutnost vybudování kanalizace, rekonstrukce a výstavby nových komunikací a chodníků, rekonstrukce majetku ve vlastnictví obcí a výstavbu čističky odpadních vod či úpraven pitné vody.

6. 6. Souvislost kapitálových výdajů se zadlužeností města

Jak již bylo zmíněno, obce použily na financování kapitálových výdajů také úvěry, které jsou spojeny s úrokovým zatížením a jsou hlavní příčinou vykazované zadluženosti obcí.

Ukazatel dluhové služby se u těchto obcí pohyboval v roce 2004 v průměrné výši 2,85%, nulový ukazatel dluhové služby vykázaly obce Vlksice, Zhoř, Orlík nad Vltavou a Střížov, nejvyšší ukazatel připadl na obec Zahrádky (14,66%).

7. Syntéza dílčích výsledků

Kapitálové výdaje vybraného vzorku municipalit Jihočeského kraje se na celkových výdajích v letech 2001 až 2004 v průměru podílely 29%. Při porovnání údajů jednotlivých velikostních skupin je zřejmé, že v případě Českých Budějovic, municipalit druhé, třetí a páté velikostní skupiny se kapitálové výdaje představovaly téměř 1/3 celkových výdajů. Kapitálové výdaje čtvrté a šesté velikostní skupiny se v letech 2001 až 2004 podílely v průměru na celkových výdajích 23%. Výsledky vlastního šetření potvrzují tvrzení TESAŘE (2001), že kapitálové výdaje se podílejí cca. 30% na celkových výdajích municipalit a že dochází k mírnému poklesu jejich podílu na celkových výdajích. V roce 2004 nejvyšší kapitálové výdaje na obyvatele vykázaly města druhé (9,3 tis. Kč) a třetí (7,3 tis. Kč) velikostní skupiny, nejnižší (1,6 tis. Kč) připadly na obce šesté velikostní skupiny. V případě ostatních velikostních skupin se kapitálové výdaje na obyvatele pohybovaly kolem pěti tisíc korun.

Obecně lze říci, že nejméně peněžních prostředků, z hlediska odvětvového členění rozpočtové skladby, investovaly municipality v roce 2004 do oblasti Zemědělství a lesního hospodářství a oblasti Bezpečnosti státu a právní ochrany. Tyto investice zpravidla představovaly méně než 1% veškerých kapitálových výdajů. Výjimku tvoří pouze druhá velikostní skupina, u které rozsáhlá investiční akce města Strakonice v rámci Zemědělství a lesního hospodářství zapříčinila nárůst podílu těchto výdajů na 6,7%.

V rámci Všeobecné veřejné správy a služeb představovaly investice zhruba 4% kapitálových výdajů municipalit (u čtvrté velikostní skupiny pouze 1%), v případě páté velikostní skupiny 7,4%. U šesté velikostní skupiny představovaly 43% kapitálových výdajů obcí, nejčastěji byly vynaloženy na nákup budov či pozemků.

4% – 7% kapitálových výdajů směřovaly municipality na investice v oblasti Sociálních věcí a politiky zaměstnanosti. Města třetí velikostní skupiny proinvestovaly, převážně na výstavbu domovů důchodců, penzionů pro seniory a domů s pečovatelskou službou, v rámci této oblasti 15,2% veškerých kapitálových výdajů, obce šesté velikostní skupiny v rámci této oblasti neinvestovaly.

Investice v rámci Průmyslových a ostatních odvětví hospodářství si vyžádaly zhruba 30% veškerých kapitálových výdajů municipalit, v případě Českých Budějovic představovaly 52,5% těchto výdajů. Nejčastěji, bez ohledu na velikost municipality, se jednalo o investiční akce související s odvodem a čištěním odpadních vod, zásobováním pitnou vodou, opravami a údržbou pozemních komunikací. Města dále investovala také do výstavby a rekonstrukce vodních děl.

Největší část peněžních prostředků (zhruba 60% kapitálových výdajů) byla proinvestována v rámci Služeb pro obyvatelstvo. České Budějovice a obce šesté velikostní skupiny vynaložily v rámci této skupiny zhruba 28%, města třetí velikostní skupiny pak 45,5% z celkového objemu kapitálových výdajů. Města nejčastěji investovala do péče o sportoviště, tělocvičny, plavecké bazény apod. v majetku měst, dále do rozvoje bydlení a bytového hospodářství, komunálních služeb, vzdělání a ochrany památek a v neposlední řadě také do ochrany životního prostředí. Obce páté velikostní skupiny nejčastěji investovaly do rozvoje bydlení, bytového hospodářství, výstavby inženýrských sítí a lokálního zásobování teplem. V případě nejmenších obcí nelze jednoznačně stanovit účel, na který byly kapitálové výdaje nejčastěji vynaloženy.

Výsledky vlastního šetření potvrzují tvrzení TESAŘE (2002) a MAŘÍKOVÉ (2005), že zatímco malé obce investují do vybudování a rekonstrukce technické infrastruktury, nákupu budov a pozemků, podpory bydlení, úpravy veřejných prostranství a komunikací a chodníků, velké obce a města investují do akcí vztahujících se k oblasti bytové výstavby, oprav a úprav komunikací, vybudování průmyslových zón a čističek odpadních vod, péče o veřejnou zeleň a životního prostředí.

Lze říci, že zadluženost municipalit vybraného vzorku nadměrně obecní rozpočty nezatěžuje. Žádná z nich nepřekročila ukazatel dluhové služby ve výši 30%.

V. Závěr

Obecně lze říci, že kapitálové výdaje každé jednotlivé obce jsou specifické a navzájem se odlišují, přesto je možné sledovat určité základní charakteristické momenty těchto výdajů. Pokud jde o jejich celkovou výši, je patrné, že dochází k mírnému poklesu podílu kapitálových výdajů na celkových výdajích. Participace obcí na investičních programech vede k vyšší efektivnosti při vynakládání finančních prostředků. Potřeba kapitálových výdajů jednotlivých obcí se zpravidla odvíjí od jejich velikosti. Především v malých obcích se postupem let kumuluje velká potřeba investic do základní vybavenosti a zároveň jsou zde velmi omezené možnosti realizace těchto potřeb. Výsledky dotazníkového šetření potvrzují tvrzení TESAŘE (2002) a MAŘÍKOVÉ (2005), že zatímco malé obce investují do vybudování a rekonstrukce základní infrastruktury (vodovody, plynofikace, kanalizace, komunikace atd.), velké obce a města investují do akcí vztahujících se k oblasti bytové výstavby, oprav a úprav komunikací, vybudování průmyslových zón a čističek odpadních vod, péče o veřejnou zeleň a životního prostředí.

Přestože v souvislosti s reformou veřejných financí se zvýšila finanční soběstačnost municipalit (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2004), nejsou schopny tyto investiční akce financovat pouze ze svých vlastních zdrojů a přijatých investičních dotací, proto přistupují k využívání návratných finančních zdrojů. Malé obce průměrně čerpají stále více finančních výpomocí, úvěry jsou z tohoto spektra obcí vytlačovány. Velké obce a města z dluhových prostředků využívají nejvíce úvěry, v omezené míře také komunální leasing. Ostatní zdroje – tedy komunální dluhopisy a model PPP – private public partnership nepoužívají. Finanční rozhodování, zejména v dlouhodobém časovém horizontu, bývá však ovlivňováno změnami podmínek. Jedná se například o změny v daňovém určení, které mají dopad na výši municipálních příjmů, a tedy i na schopnost municipality splácet dlužnou částku. V současné době začínají obce při svém hospodaření postupovat opatrněji a nejsou příliš ochotny financovat velké a finančně náročné investiční záměry.

V souvislosti s využíváním návratných finančních prostředků se často hovoří o problému zadluženosti měst a obcí. Zadluženost municipalit je v současnosti regulována do jisté míry bankovními subjekty, které poskytnou úvěr pouze bonitní municipalitě a především prostřednictvím usnesení vlády č. 346/2004. Od tohoto nelegislativního opatření se

očekává, že povede k poklesu zadluženosti municipalit (REDAKČNÍ ČLÁNEK, 2004). Obecně lze říci, že současná zadluženost nepředstavuje ve vztahu k objemu rozpočtů municipalit vysoký objem a podíl. Je však třeba posuzovat individuálně každý konkrétní případ. Zkušenosti z předchozích deseti let potvrzují, že zdravá zadluženost měst a obcí je přirozeným nástrojem výrazně podporující regionální rozvoj (HAŠEK, 2003). V případě odpovědných investic do infrastruktury a bytové výstavby, které do budoucna budou generovat návratné finanční prostředky, nelze hovořit o „zadlužování budoucích generací“, nýbrž pouze o rozložení jednorázových vysokých nákladů na budoucí uživatele. Jiná situace nastává při využívání úvěrů na investiční projekty, které do budoucna negenerují žádné finanční prostředky, a naopak ještě více zatěžují provoz municipality.

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1: PŘEHLED VÝDAJŮ OBCÍ (MIL. KČ) _____	10
TABULKA 2: VYBAVENOST OBCÍ ČR VYBRANÝMI ZAŘÍZENÍMI _____	12
TABULKA 3: OD JAKÉ VELIKOSTI JE 100% VYBAVENOST OBCÍ VYBRANÝMI ZAŘÍZENÍMI _____	12
TABULKA 4: PRŮMĚRNÁ VELIKOST SAMOSPRÁV VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EVROPY _____	14
TABULKA 5: PŘEHLED BĚŽNÉHO A KAPITÁLOVÉHO HOSPODAŘENÍ OBCÍ (MIL. KČ) _____	20
TABULKA 6: VÝVOJ ZADLUŽENOSTI A PODÍL NA OBYVATELE _____	32
TABULKA 7: SOUHRNNÉ ÚDAJE ZADLUŽENOSTI OBCÍ (MLD. KČ) _____	34
TABULKA 8: ZADLUŽENOST 2004 PODLE VELIKOSTNÍCH KATEGORIÍ OBCÍ _____	35
TABULKA 9: PROGNÓZA ZADLUŽENOSTI OBCÍ DO ROKU 2006 (MLD. KČ) _____	36
TABULKA 10: VÝVOJ VÝDAJŮ MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE (TIS. KČ) _____	42
TABULKA 11: ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE v roce 2004 (TIS. KČ) _____	42
TABULKA 12: VÝVOJ VÝDAJŮ 2. VELIKOSTNÍ SKUPINY (TIS. KČ) _____	46
TABULKA 13: ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ 2. VELIKOSTNÍ SKUPINY v roce 2004 (TIS. KČ) _____	46
TABULKA 14: VÝVOJ VÝDAJŮ 3. VELIKOSTNÍ SKUPINY (TIS. KČ) _____	51
TABULKA 15: ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ 3. VELIKOSTNÍ SKUPINY v roce 2004 (TIS. KČ) _____	51
TABULKA 16: PRŮMĚRNÝ VÝVOJ VÝDAJŮ 4. VELIKOSTNÍ SKUPINY (TIS. KČ) _____	56
TABULKA 17: ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ 4. VELIKOSTNÍ SKUPINY v roce 2004 (TIS. KČ) _____	56
TABULKA 18: PRŮMĚRNÝ VÝVOJ VÝDAJŮ 5. VELIKOSTNÍ SKUPINY (TIS. KČ) _____	61
TABULKA 19: ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ 5. VELIKOSTNÍ SKUPINY v roce 2004 (TIS. KČ) _____	61
TABULKA 20: PRŮMĚRNÝ VÝVOJ VÝDAJŮ 6. VELIKOSTNÍ SKUPINY (TIS. KČ) _____	66
TABULKA 21: ODVĚTVOVÁ SKLADBA KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ 6. VELIKOSTNÍ SKUPINY v roce 2004 (TIS. KČ) _____	67

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1: STRUKTURA VÝDAJŮ OBECNÍCH ROZPOČTŮ (V MLD. KČ) _____	10
GRAF 2: VÝVOJ KAPITÁLOVÝCH A BĚŽNÝCH VÝDAJŮ V LETECH 1994 AŽ 2003 _____	11
GRAF 3: VÝVOJ ZADLUŽENOSTI OBCÍ V LETECH 1994 AŽ 2004 _____	33
GRAF 4: ROZDĚLENÍ DLUHU OBCÍ _____	33

SEZNAM POUŽITÝCH INFORMACÍ ZDROJŮ

1. Borkovec, A. Veřejné finance se zaměřením na rozpočtové právo. Masarykova univerzita, Brno 2002, kap. 4, Územní rozpočty, s. 27, 28.
2. Eliáš, A., Hodnocení dluhové služby, Jaký bude vývoj zadlužení a jeho regulace v budoucnosti. Obec a finance, 2004, roč. 9, č. 5, s. 22.
3. Eliáš, A., Rozpočty územních samospráv. Obec a finance, 2003, roč. 8, č. 1, s. 15.
4. Eliáš, A., Dokážeme využít příležitost?: Strukturální fondy a příprava vhodných projektů. Obec a finance, 2004, roč. 9, č. 3, s. 31 – 33.
5. Hašek, M. Zájem komunální sféry o úvěry se stabilizoval. Moderní obec, 2003, roč. 9, č. 4, s. 2.
6. Hospodaření územních samospráv. Obec a finance, 2003, roč. 8, č. 3, s. 19 – 22.
7. Informace o městech a obcích. Dostupné na internetu: <<http://www.mesta.obce.cz>>.
8. Internetové stránky města České Budějovice. Dostupné na internetu: <<http://www.c-budejovice.cz>>.
9. Internetové stránky města Jindřichův Hradec. Dostupné na internetu: <<http://www.jh.cz>>.
10. Internetové stránky města Kaplice. Dostupné na internetu: <<http://kaplice.zde.cz>>.
11. Internetové stránky města Tábor. Dostupné na internetu: <<http://www.tabor.cz>>.
12. Kameníčková, V., Stojí za to usilovat o slučování? Obec a finance, 2003, roč. 8, č. 4, s. 22 – 23.
13. Lněnička, T., Jaký je vývoj hospodaření obcí? Moderní obec, 2003, roč. 9, č. 11, s. 2.
14. Lněnička, T., Rizika současné bonity municipalit. Moderní obec, 2003, roč. 9, č. 4, s. 8.
15. Maříková, P., Budoucnost venkova: Starostové upřednostňují rozvoj bydlení. Moderní obec, 2005, č. 8, s. 33.
16. Maříková, P., Malé obce – sociologický pohled. Obec a finance, 2005, roč. 10, č. 1, s. 22 -24.
17. Melion, M. Vlastnictví obcí. E. I. A. Hradec Králové 1993, s. 60-66.
18. Obrovský J., Jak postupovat při zpracování rozpočtového výhledu. Moderní obec, 2005, roč. 11, č. 9, s. 20.
19. Oficiální informace o programu SAPARD, Česká republika. Dostupné na internetu: <<http://www.sapard.cz>>.

- ~~19-20.~~ Partnerství veřejného a soukromého sektoru. Právní analýza proveditelnosti v České republice. Praha, MF ČR, 2003. Dostupné na internetu: <<http://www.mfcr.cz>>.
- ~~20-21.~~ Pařízková, I. Finance územních samosprávných celků. Masarykova univerzita v Brně, Brno 1998, s. 52.
- ~~21-22.~~ Peková, J. Hospodaření obcí a rozpočet. Codex Bohemia, Praha 1997, s. 228, 232.
- ~~22-23.~~ Peková, J., Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha 2004, kap. 8.4, Návrhové příjmy v územních rozpočtech, s. 318 - 319.
- ~~23-24.~~ Peková, J., Pilný, J. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. ASPI Publishing, Praha 2002, kap. 2.8. Územní samospráva v ČR, s. 96.
- ~~24-25.~~ Postránecký, J., Obce s rozšířenou působností. Obec a finance, 2003, roč. 8, č. 1, s. 12.
- ~~25-26.~~ Redakční článek, Regulace zadluženosti schválena. Obec a finance, 2004, roč. 9, č. 3, s. 14 – 15.
- ~~26-27.~~ Redakční článek, Územní rozpočty v roce 2004: Státní závěrečný účet a výsledky hospodaření obcí a krajů. Obec a finance, 2005, roč. 10, č. 3, s. 18 – 20.
- ~~27-28.~~ Redakční článek, Územní změny obcí: Vztah velikosti samosprávy a účinnosti její práce je problémem. Obec a finance, 2004, roč. 9, č. 4, s. 46.
- ~~28-29.~~ Redakční článek, Vývoj finanční situace obcí a měst. Obec a finance, 2005, roč. 10, č. 1, s. 20
- ~~29-30.~~ Redakční článek, Zatím jsme ve fázi administrace. Obec a finance, 2004, roč. 9, č. 5, s. 18 – 19
- ~~30-31.~~ Rejzler J., Šelešovský J., Jak řídit město, kraj a obec. Masarykova univerzita, Brno 2002, s. 16, 42 – 46.
- ~~31-32.~~ Ryšavý, I., Společenství obcí? Finanční motivace jim může dát reálnou podobu. Moderní obec, 2005, roč. 11, č. 7, s. 30.
- ~~32-33.~~ Ryšavý, I., Veřejné stavby nemusí trpět nedostatkem investic. Moderní obec, 2003, roč. 9, č. 4, s. 10 – 11.
- ~~33-34.~~ Státní závěrečný účet. Praha, MF ČR, 1999. Dostupné na internetu: <<http://www.mfcr.cz>>
- ~~34-35.~~ Štögl, B., ČSOB Cesta k Fondům EU. Obec a finance, 2005, roč. 10, č. 1, inzertní příloha.
- ~~35-36.~~ Tesař, L., Vybavenost území. Obec a finance, 2002, roč. 7, č. 2, s. 24 – 25.
37. Tesař, L., Vývoj výdajů obecních rozpočtů. Obec a finance, 2001, roč. 6, č.3, s. 22 –23.
38. Tománek, P., Struktura výdajů obcí. Obec a finance, 2001, roč. 6, č. 3, s. 24 – 25.

39. Tošovský, P., PPP: Model jak financovat komunální projekty. Moderní obec, 2003, roč. 9, č. 9, s. 12.
40. Vedral, J., Přezkoumávání hospodaření obcí. Obec a finance, 2004, roč. 9, č. 4, s. 18 - 19.
41. Výkazy o plnění rozpočtu územních samosprávných celků, databáze MF ARIS - RARIS. Dostupné na internetu: <<http://www.mfcr.cz>>.
42. Zvyšování významu územních samosprávných celků v kontextu veřejných rozpočtů. Praha, MF ČR, 2003, Příloha č. 5. Dostupné na internetu: <<http://www.mfcr.cz>>.

PŘÍLOHY

1. Časové schéma realizace projektů financovaných z prostředků EU
2. Dotazníkový formulář

Časové schéma realizace projektů financovaných z prostředků EU

	Banka	Konečný příjemce dotace/klient banky	Orgány státu/EU
1		Příprava projektu Žádost o příslib úvěru	
2	Schvalovací proces Vystavení příslibu úvěru		
3		Předložení žádosti spolu s příslibem úvěru implementační agentuře	
4			
5			Rozhodnutí o projektu
6	Uzavření úvěrové smlouvy		
7	Čerpání úvěru, kontrola splnění podmínek úvěrové smlouvy	Realizace projektu	
8		Žádost o dotaci z fondu EU, resp. státního rozpočtu	
9			Kontrola dokumentů na místě, plnění podmínek EU
10			Platba dotace
11		Splacení úvěru z dotace, resp. Státního rozpočtu. Splácení úvěru z vlastních zdrojů klienta	

Zdroj: ČSOB

Použilo Vaše město/obec v minulosti některý z těchto zdrojů financování kapitálových výdajů? Pokud ano, napište, prosím, účel.

Zdroj prostředků	Ano/Ne	Účel, na který jsou tyto prostředky použity
Dotace z veřejných rozpočtů v ČR		
Návratná finanční výpomoc a půjčka ze státního rozpočtu		
Návratná finanční výpomoc a půjčka z krajského rozpočtu		
Úvěry		
Emise komunálních dluhopisů		
Komunální leasing		
Model PPP – public private partnership		
Zdroje z fondů EU		

1. Jaké investiční akce plánuje Vaše město/obec do budoucna? Uveďte účel, přibližný datum zahájení a (je-li) možné i odhadovaný objem investice. Z jakých zdrojů budete tyto investiční akce financovat?
2. Spolupracuje Vaše město/obec při realizaci investic s jiným městem/obcí? O jakou formu spolupráce se jedná?
3. Jaké investiční akce by bylo potřeba ve Vašem městě/obci realizovat, ale není na ni dostatek finančních prostředků?
4. Jaký byl ukazatel dluhové služby v roce 2004?
5. Jakým způsobem rozpočtujete kapitálové výdaje v rámci ročního rozpočtu? Vycházíte z plánu rozvoje obce/města a ze střednědobého rozpočtového výhledu?